

Nota bodembeheer Zwolle

Toekomstbestendig bodembeheer

25 februari 2021

Verantwoording

Titel	Nota bodembeheer Zwolle - Toekomstbestendig bodembeheer
Opdrachtgever	Gemeente Zwolle
Projectleider	Erik Vonkeman
Auteur(s)	Odile Rutten
Tweede lezer	Floor van Elsacker
Projectnummer	1276400
Aantal pagina's	33
Datum	25 februari 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding en inhoud	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Inhoud	5
1.3	Bevoegd gezag	6
1.4	Vaststelling en delegatiebesluit.....	6
1.5	Geldigheidsduur	7
2	Bodemfunctie en bodemkwaliteit	8
2.1	Inleiding	8
2.2	Bodemfunctiekaart	8
2.3	Actualisatie bodemkwaliteitskaart	8
2.3.1	Ontgravingskaarten	8
2.3.2	Toepassingskaarten	9
2.4	Uitgesloten locaties	11
2.5	Locaties waar bodemonderzoek is uitgevoerd	13
2.6	Diepere ondergrond	13
2.7	Veiligheidsklasse conform de CROW 400	13
3	Gebiedsspecifieke zaken	14
3.1	Inleiding	14
3.2	P80	14
3.3	Wegbermen gemeentelijke hoofdstructuur	14
3.4	Percentage bijmenging	15
3.5	Asbest	16
3.6	PFAS	16
3.7	Arseen	16
3.8	Lood (GGD-normen)	17
4	Voorschriften grondverzet.....	18
4.1	Inleiding	18
4.2	Basisregels voor grondverzet	18
4.2.1	Vooronderzoek	18
4.2.2	Zorgplicht.....	19

Kenmerk R002-1276400ODR-V03-mfv-NL

4.3	Graven.....	19
4.4	Opslaan.....	22
4.5	Toepassen	24
4.6	Aandachtspunten	28
4.6.1	Invasieve exoten	28
4.6.2	Overige aandachtspunten	28
5	Landelijke specifieke kaders	28
5.1	Inleiding	28
5.2	Tijdelijke uitname	29
5.3	Grootschalige bodemtoepassing	29
5.4	Verspreiden van baggerspecie op de kant	29
5.5	Samenvoegen tot 25 m ³	30
5.6	Veiligheidsklasse conform CROW400.....	30
6	Melden, toezicht en handhaving	31
6.1	Inleiding	31
6.2	Grondstromencoördinatie.....	31
6.3	Melden.....	31
6.4	Toezicht en handhaving	32
7	Viewer Zwolle.....	33

Bijlage 1	Wettelijk kader 2020-2022
Bijlage 2	Ontgravingskaarten
Bijlage 3	Toepassingskaarten
Bijlage 4	Bodemfunctiekaart
Bijlage 5	Grondverzet onder de Omgevingswet

1 Inleiding en inhoud

1.1 Inleiding

Voor u ligt de Nota bodembeheer van Zwolle. Een instrument gericht op het duurzaam omgaan met grond waarvan de basis ligt in het Besluit bodemkwaliteit en de voor Zwolle opgestelde bodemkwaliteitskaart (Bodemkwaliteitskaart Zwolle, TAUW, rapportnummer R001 1276400 EVF, januari 2021).

In de Nota zijn de voorschriften opgenomen voor het grondverzet waarbij:

- Aangehaakt is bij de bestaande regels voor de regio IJsselland waar Zwolle onderdeel van uitmaakt (Nota bodembeheer Regio IJsselland, 6 februari 2013) en
- Er zo veel mogelijk wordt voorgesorteerd op de inwerkingtreding van de Omgevingswet zodat de bodemkwaliteit integraal kan worden meegenomen bij de besluitvorming over de fysieke leefomgeving

Dit alles met het doel om te komen tot toekomstbestendig bodembeheer. Het uitgangspunt hierbij om het grondverzet optimaal te faciliteren zonder afbreuk te doen aan de bestaande bodemkwaliteit in Zwolle.

De bodemkwaliteitskaart van Zwolle wordt conform de voorschriften in deze Nota bodembeheer gebruikt als bewijsmiddel voor grondverzet. Daarnaast is ook de regionale kaart van IJsselland (Bodemkwaliteitskaart Regio IJsselland, CSO Adviesbureau, 10J114, d.d. januari 2013) vastgesteld. In de hoofdstukken 2 en 4 is (daar waar van belang) beschreven hoe deze kaarten zich tot elkaar verhouden en gebruikt moeten worden.

Voor optimaal gebruiksgemak zal de informatie uit de bodemkwaliteitskaart van Zwolle en de voorschriften uit deze Nota worden opgenomen in de geoviewer van Zwolle (zie hoofdstuk 7).

1.2 Inhoud

In deze Nota beginnen we met een korte omschrijving van de bodemfuncties en bodemkwaliteit van Zwolle op basis van de bodemkwaliteitskaart (hoofdstuk 2). De gebiedsspecifieke beleidsuitgangspunten zijn opgenomen in hoofdstuk 3.

De voorschriften voor grondverzet zijn opgenomen in hoofdstuk 4 en gebaseerd op zowel het landelijke kader als op de gebiedsspecifieke uitgangspunten (hoofdstuk 3). Deze zijn onderverdeeld naar de volgende activiteiten:

- Graven (paragraaf 4.4)
- Opslaan (paragraaf 4.5)
- Toepassen (paragraaf 4.6)

De geldende regels voor 'tijdelijke uitname' en de 'grootschalige bodemtoepassing' zijn opgenomen in hoofdstuk 5. In dit hoofdstuk zijn ook de aandachtspunten van het gebruik van de regionale kaart opgenomen en is het gebruik van de bodemkwaliteitskaart voor het bepalen van de veiligheidsklasse conform CROW400 verder toegelicht.

De informatie rond meldingen, toezicht en handhaving staat in hoofdstuk 6 en informatie over de geoviewer in hoofdstuk 7.

1.3 Bevoegd gezag

In tabel 1.1 is een overzicht gegeven van de relevante activiteiten en bevoegde gezagen.

Tabel 1.1 Verdeling bevoegd gezag

Activiteiten	Bevoegd gezag
Toepassen van grond en baggerspecie op of in de landbodem binnen de gemeente	College van Burgemeester en Wethouders (B&W)
Toepassen van grond en baggerspecie in oppervlaktewaterlichamen binnen beheergebied van waterschap	Waterschap
Toepassen van grond en baggerspecie binnen categorieën van inrichtingen (Wet milieubeheer)	Provincie of het Rijk (bij toewijzing)
Toepassen en verspreiden van grond en baggerspecie in rijkswateren of rijkswegen	Rijkswaterstaat
Activiteiten (onder andere erkenning van personen en instellingen) die vallen onder de Kwaliteitsborging bij bodemintermediairs (KWALIBO)	IL&T (Inspectie leefomgeving en Transport)

1.4 Vaststelling en delegatiebesluit

Het besluit tot vaststelling van het gebiedsspecifieke beleid is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), waarop de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4 Awb) van toepassing is (zie artikel 49 Bbk). Vaststelling vindt plaats door de raad van de gemeente Zwolle.

In aanvulling op de bodemkwaliteitskaart van Zwolle zijn eerder al de bodemkwaliteitskaarten van de regio IJsselland vastgesteld en erkend door de raad. Daarmee kan grond uit de regio ook worden geaccepteerd voor toepassing in Zwolle (conform deze Nota).

Bij het vaststellen van deze Nota heeft een delegatiebesluit plaatsgevonden waarbij de volgende taken zijn gedelegeerd naar het college:

- Het erkennen van bodemkwaliteitskaarten van andere gemeenten
- Het vaststellen van technische/administratieve wijzigingen in de Nota bodembeheer en het opstellen en wijzigen van checklisten en andere administratieve documenten die voor de uitvoering van deze bodembeheernota worden gebruikt. Dit mede als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de maatwerkregels als gevolg daarvan
- Afwijkingen op locatieniveau om bijvoorbeeld invulling te geven aan maatschappelijke ambities

Bij de erkenning van een bodemkwaliteitskaart van een andere gemeente wordt altijd getoetst of deze kaart van een vergelijkbare kwaliteit is. Aspecten die hierbij bepalend zijn:

- Classificering op basis van P80
- Aantallen waarnemingen (minimaal 20 per bodemlaag / zone)
- Opgesteld voor minimaal standaardpakket en PFAS
- Wijze van uitsluiten van locaties

1.5 Geldigheidsduur

De geldigheidsduur van een bodemkwaliteitskaart is opgenomen in artikel 4.3.5 lid van de Regeling bodemkwaliteit. Daar is opgenomen dat de kaart een geldigheidsduur van maximaal vijf jaar heeft.

Om te voorkomen dat van verouderde kaarten gebruik wordt gemaakt, is de maximale geldigheidsduur van een bodemkwaliteitskaart in de Regeling bodemkwaliteit vastgelegd (artikel 4.3.5). Hierbij is aangesloten bij de in de praktijk gehanteerde termijn van vijf jaar. Voor deze termijn is gekozen omdat voor de actualiteit van bodemonderzoeken van dezelfde termijn wordt uitgegaan.

De geldigheidsduur kan echter worden verlengd. Het bevoegde gezag dient dan tegen het eind van de geldigheidsduur van de kaart te beoordelen of de kaart nog actueel is. Als dit het geval is, kan de geldigheidsduur worden verlengd. Zo niet, dan moet een nieuwe bodemkwaliteitskaart worden opgesteld. Bij de beoordeling van de actualiteit van de kaart moeten in ieder geval de stappen 3, 4, 5 en 7 van de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten worden doorlopen.

Daarnaast volgt uit artikel 53 van het Besluit bodemkwaliteit dat het bestuursorgaan ten minste eenmaal in de tien jaar overweegt of het besluit tot het vaststellen van gebiedsspecifiek beleid herziening behoeft. In dat verband moet de bodemkwaliteitskaart ter onderbouwing worden vastgesteld. In 2030 wordt daarom bezien of aanpassingen van het beleid wenselijk of noodzakelijk zijn.

Indien wijzigingen in de wet- en regelgeving eerdere aanpassingen noodzakelijk maken, of er bestaat vanuit beleidsmatig oogpunt een wens tot aanpassing, dan bestaat de mogelijkheid om de Nota vóór 2030 aan te passen. Bij strijdigheid van de bepalingen in deze Nota met eventuele nieuwe wet- en regelgeving, gaat de nieuwe wet- en regelgeving voor.

2 Bodemfunctie en bodemkwaliteit

2.1 Inleiding

Voor het bepalen van de voorschriften is zowel de bodemfunctie als de bodemkwaliteit van een specifieke locatie van belang. Om een partij grond of baggerspecie te mogen toepassen moet de partij namelijk worden getoetst aan:

- De bodemkwaliteitsklasse van de ontvangende bodem en
- De bodemfunctieklasse van de ontvangende bodem

Bij deze *dubbele toets* geldt dat de kwaliteitsklasse van de toe te passen partij grond of baggerspecie moet voldoen aan de strengste norm. Wanneer de ontvangende bodem niet in een bodemfunctieklassenkaart is opgenomen, dan gelden de Achtergrondwaarden (AW) als toepassingseis (wettelijk voorgeschreven). Verdere informatie over het huidige wettelijk kader is opgenomen in bijlage 1.

2.2 Bodemfunctiekaart

De bodemfunctiekaart (bijlage 4) is ten opzichte van de vorige kaart (2015) niet gewijzigd. De reden hiervoor is dat er geen grootschalige functiewijziging in de gemeente heeft plaatsgevonden. De nieuwe wijk Stadshagen was destijds namelijk al, vooruitlopend op de aanleg, met de functie Wonen opgenomen in de bodemfunctiekaart.

2.3 Actualisatie bodemkwaliteitskaart

De actualisatie van de bodemkwaliteitskaart (Bodemkwaliteitskaart Zwolle, TAUW, rapportnummer R001 1276400 EVF, januari 2021) is uitgevoerd conform de Richtlijn voor het opstellen van bodemkwaliteitskaarten en bijlage M van de Regeling bodemkwaliteit. De ontgravings- en toepassingskaarten zijn opgenomen in bijlage 2 en 3.

2.3.1 Ontgravingskaarten

In afwijking van de Richtlijn zijn de zones geclassificeerd op basis van de 80-percentielwaarde (P80: waarde waar 80 % van de waarnemingen onder ligt) in plaats van het rekenkundig gemiddelde (zie toelichting paragraaf 3.2). De P80 is ook gebruikt voor de classificering in de vorige kaart van Zwolle en in de regionale kaart van IJsselland. Hierdoor wordt een extra veiligheidsmarge gecreëerd in het gebruik van de kaart.

In tabel 2.1 is de ontgravingsklasse per zone weergegeven waarbij vanwege de andere wijze van toetsing en voorkomen de kwaliteit voor het standaardpakket (STP) en PFAS separaat benoemd is. In de tabel is de kwaliteit van de grond weergegeven indien deze ontgraven wordt.

2.3.2 Toepassingskaarten

De toepassingseis is de combinatie van de functie en de kwaliteit (zie paragraaf 2.1). Omdat voor PFAS een andere zonering geldt is de samengevoegde zone opgedeeld in twee 'subzones': Bebouwd en Buitengebied. Dit komt omdat het voorkomen en de verspreiding van PFAS niet vergelijkbaar is met de parameters uit het standaardpakket (STP). Daarnaast zijn de normen voor PFAS nog niet opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit waardoor de aanwezigheid van PFAS niet bepalend is voor de toepassingseis. Om grondverzet binnen het subdeelgebied 'Bebouwd' mogelijk te maken wordt gebruik gemaakt van gebiedsspecifiek beleid (zie paragraaf 3.6). Voor grond uit de regio IJsselland geldt dat grond uit de bebouwde zones alleen mag worden toegepast in het PFAS-subdeelgebied 'Bebouwd'.

Ten aanzien van de toepassingskaarten gelden de volgende opmerkingen:

- Er zijn twee gebieden uitgesloten van de bodemkwaliteitskaart waarvoor aanvullend onderzoek nodig is bij grondverzet (zie kwaliteitskaarten):
 - Westenholte/Spoolde gelegen ten westen van het centrum is uitgesloten voor de parameter PFAS omdat de gehalten hiervan licht afwijken van de diffuse achtergrondgehalten. De oorzaak daarvan is onbekend en daarom reden om onderzoek naar PFAS voor te schrijven bij grondverzet in dit gebied. Hoewel de gehalten de hergebruiksnormen licht overschrijden vormen ze geen belemmering voor de functie wonen en industrie/bedrijvigheid. Dit omdat de hergebruiksnormen zijn gebaseerd op de strengste ecologische risicogrenzen. Doordat de oorzaak van de verhoogde gehalten niet bekend is, is zekerheidshalve een groot gebied uitgesloten. Bij grondverzet kan middels indicatief onderzoek kan worden bepaald of de kwaliteit in het gebied inderdaad afwijkend is. Mocht hieruit blijken dat de kwaliteit niet afwijkt, dan kan de kaart alsnog als bewijsmiddel gebruikt worden
 - Het Stadscentrum is uitgesloten voor de parameters uit het standaardpakket omdat deze daar zeer heterogeen voorkomen hetgeen een historische oorsprong heeft (langdurige beïnvloeding). Het stadscentrum is niet uitgesloten voor PFAS. PFAS kent een andere verspreidingswijze en is ook later geïntroduceerd (vanaf de jaren '60). De verwachting is dat het centrum ten aanzien van PFAS geen afwijkende kwaliteit heeft en dit blijkt ook uit de gegevens
- De gemeentelijke hoofdwegen zijn **niet** opgenomen in de zone gemeentelijke wegbermen omdat deze qua kwaliteit meer vergelijkbaar zijn met de provinciale wegbermen. Voor de bermen van de gemeentelijke hoofdwegen geldt daarom dezelfde toepassingseis als voor de provinciale wegbermen. Hiervoor wordt aangesloten bij de regionale Nota van IJsselland. De toepassingseis wordt bepaald aan de hand van alleen de functie. Dit is gebiedsspecifiek beleid (zie paragraaf 3.3)
- De classificatie voor de overige gemeentelijke bermen geldt alleen voor de bovengrond en de classificatie van het cunet alleen voor het cunetzand. De onderliggende bodemlagen zijn onderdeel van de direct aangrenzende zones. Cunetzand kan tot circa 0,25 m buiten de verharding worden aangetroffen. Daar waar dit niet het geval is zal de begrenzing in het werk worden bepaald aan de hand van vergelijkbare bodemkenmerken van de partij, op basis van soort grondslag, textuur en kleur

- **Lood:** hoewel een strengere norm niet noodzakelijk is vanuit risico-oogpunt kiest Zwolle er voor om, met het oog op het geven van een goed voorbeeld, de door de GGD geadviseerde norm van 90 mg/kg ds te hanteren (zie paragraaf 3.8) voor de gemeentelijke projecten (uitgifte gemeentelijke kavels, hergebruik van grond tussen gemeentelijke locaties met een woonbestemming in de gebieden met de klasse Wonen, deelname gemeente aan gebiedsontwikkelingen etc.). Het spreekt voor zich dat het de voorkeur heeft om bij alle projecten deze lagere loodnorm te hanteren
- Voor PFAS is de bepaling van de toepassingseis apart uitgevoerd (zie toelichting in deze paragraaf). Dit betekent dat op basis van de kwaliteit ten aanzien van PFAS en de functie de toepassingseis bepaald is. Dit is **gebiedsspecifiek beleid**. Volgens het Tijdelijk Handelingskader PFAS wordt de toepassingseis voor PFAS namelijk bepaald op basis van de toepassingseis van het standaardpakket
- De toepassingseisen voor PFAS gelden alleen buiten het grondwaterbeschermingsgebied in de gemeente Zwolle. Voor het grondwaterbeschermingsgebied (aangegeven op de kwaliteitskaarten) geldt het provinciale beleid wat uitgewerkt is in de omgevingsverordening (zie artikel 3.2.1.4 en artikel 3.2.2.6). Door de provincie is aangegeven dat er geen PFAS-houdende grond mag worden toegepast

Tabel 2.1a: Kwaliteitsklassen, zones en bodemlagen **bovengrond**

Zone	Ontgravingsklasse bovengrond	Toepassingseis bovengrond
Samengevoegde zone <u>bebouwd</u>	STP: AW PFAS: Wonen/Industrie	STP: AW PFAS: Wonen/Industrie
Samengevoegde zone <u>buitengebied</u>	STP: AW PFAS: AW	STP: AW PFAS: AW
Stedelijke uitbreiding voor 1960	STP: Wonen PFAS: Wonen/Industrie	STP: Wonen* PFAS: Wonen/Industrie
Centrum	<u>Uitgesloten</u> (keuren)	STP: Wonen* PFAS: Wonen/Industrie
Gemeentelijke wegbermen	STP: Wonen PFAS: AW (buitengebied) of PFAS: Wonen/Industrie (bebouwd)	STP: Wonen PFAS: AW (buitengebied) of PFAS: Wonen/Industrie (bebouwd)
Cunetzand gemeentelijke wegen	STP: AW PFAS: AW (buitengebied) of PFAS: Wonen/Industrie (bebouwd)	STP: AW PFAS: AW (buitengebied) of PFAS: Wonen/Industrie (bebouwd)

STP= standaardpakket * Voor gemeentelijke projecten geldt een maximale norm voor lood van 90 mg/kg ds

Tabel 2.1b: Kwaliteitsklassen, zones en bodemlagen **ondergrond**

Zone	Ontgravingsklasse ondergrond	Toepassingseis ondergrond
Samengevoegde zone <u>bebouwd</u>	STP: AW PFAS: AW	STP: AW PFAS: AW
Samengevoegde zone <u>buitengebied</u>	STP: AW PFAS: AW	STP: AW PFAS: AW
Stedelijke uitbreiding voor 1960	STP: Wonen PFAS: Wonen/Industrie	STP: Wonen* PFAS: Wonen/Industrie
Centrum	<u>Uitgesloten</u> (keuren)	STP: Wonen PFAS: Wonen/Industrie
Gemeentelijke wegbermen	Zie classificatie direct aangrenzende zone	Zie eis direct aangrenzende zone
Cunetzand gemeentelijke wegen	Zie classificatie direct aangrenzende zone	Zie eis direct aangrenzende zone

STP= standaardpakket * Voor gemeentelijke projecten geldt een maximale norm voor lood van 90 mg/kg ds

2.4 Uitgesloten locaties

De bodemkwaliteitskaart zegt alleen iets over de diffuse bodemkwaliteit. Locaties waar de kwaliteit (vermoedelijk) afwijkt zijn uitgesloten. Dit zijn locaties waar een verdachte activiteit aanwezig is (geweest) waarvan de invloed op de bodemkwaliteit niet bekend is en locaties waar uit bodemonderzoek is gebleken dat de kwaliteit afwijkt van de gebiedskwaliteit. Verder geldt de kaart alleen voor het beheergebied van de gemeente.

Conform bijlage M van de Regeling Bodemkwaliteit dienen de uitgesloten locaties op kaart weergegeven worden. Aangezien dit een dynamisch beeld is, wordt hiervoor verwezen naar de geoviewer van de gemeente Zwolle (zie ook hoofdstuk 7). De geoviewer geeft een overzicht van de beschikbare bodeminformatie voor de gemeente Zwolle. Hier zijn onder andere puntbronnen inzichtelijk, net als een overzicht van eerder uitgevoerde bodemonderzoeken en saneringen.

De volgende locaties zijn in ieder geval uitgesloten van de kaart:

- De twee eerder genoemde uitgesloten gebieden waarvoor aanvullend onderzoek nodig is bij grondverzet (zie kwaliteitskaarten):
 - Westenholte/Spoolde gelegen ten westen van het centrum is uitgesloten voor de parameter PFAS omdat de gehalten hiervan licht afwijken van de diffuse achtergrondgehalten. De oorzaak daarvan is onbekend en daarom reden om onderzoek naar PFAS voor te schrijven bij grondverzet in dit gebied. Hoewel de gehalten de hergebruiksnormen licht overschrijden vormen ze geen belemmering voor de functie wonen en industrie/bedrijvigheid. Dit omdat de hergebruiksnormen zijn gebaseerd op de strengste ecologische risicogrenzen. . Doordat de oorzaak van de verhoogde gehalten niet bekend is, is zekerheidshalve een groot gebied uitgesloten. Bij grondverzet kan middels indicatief onderzoek kan worden bepaald of de kwaliteit in het gebied inderdaad afwijkend is. Mocht hieruit blijken dat de kwaliteit niet afwijkt, dan kan de kaart alsnog als bewijsmiddel gebruikt worden
 - Het Stadscentrum is uitgesloten voor de parameters uit het standaardpakket omdat deze daar zeer heterogeen voorkomen hetgeen een historische oorsprong heeft (langdurige beïnvloeding). Het stadscentrum is niet uitgesloten voor PFAS. PFAS kent een andere verspreidingswijze en is ook later geïntroduceerd (vanaf de jaren '60). De verwachting is dat het centrum ten aanzien van PFAS geen afwijkende kwaliteit heeft en dit blijkt ook uit de gegevens
- Locaties binnen het beheergebied van het Rijk en het waterschap: hierover is de gemeente geen bevoegd gezag. Dit zijn in ieder geval de grote watergangen, de spoorgebonden gronden en de Rijkswegen
- Locaties met of die verdacht zijn op een ernstige bodemverontreiniging
- Boerderij-erven in landelijk gebied
- Toepassingen met grond die van elders afkomstig is. Indien de grond destijds is toegepast op basis van de bodemkwaliteitskaart dan kan aan de hand van het vooronderzoek alsnog geconcludeerd worden dat de kaart alsnog gebruikt kan worden als bewijsmiddel

Als locaties uitgesloten zijn van de kaart dan dient een andere milieuhygiënische verklaring te worden gebruikt voor grondverzet (zie paragraaf 4.3).

Door middel van het uitvoeren van een vooronderzoek volgens de NEN 5725, aanleiding F kan bepaald worden of een locatie verdacht is voor het voorkomen van een bodemverontreiniging als gevolg van puntbronnen of eerder aangetoonde verontreinigingen (zie paragraaf 4.2.1). In deze gevallen geldt de bodemkwaliteitskaart niet. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar het voorkomen van PFAS hierover is namelijk nog steeds veel onbekend.

2.5 Locaties waar bodemonderzoek is uitgevoerd

Het kan voorkomen dat een locatie niet uitgesloten is van de bodemkwaliteitskaart, maar dat er toch een (verkenkend) bodemonderzoek is uitgevoerd (NEN5740). Uit het onderzoek kan dan een andere bodemkwaliteit blijken dan uit de bodemkwaliteitskaart.

In dergelijke situaties kan de bodemkwaliteitskaart niet als geldig bewijsmiddel worden gebruikt voor hergebruik van de grond (met uitzondering van tijdelijke uitname) en dient een ander erkend bewijsmiddel te worden verkregen (partijkeuring).

2.6 Diepere ondergrond

Vanwege de verspreidingswijzen van verontreinigingen wordt de grootste beïnvloeding in de bovengrond verwacht. Uit de bodemkwaliteitskaart blijkt dat voor het grootste deel van het beheergebied de ondergrond kwaliteit AW heeft voor zowel het standaardpakket als voor PFAS.

Op basis van de landelijke onderzoekshistorie mag daarom worden verwacht dat de diepere ondergrond (onder 2,0 m -mv) een gelijke of betere kwaliteit heeft. De kaart wordt dan ook geldig geacht voor de diepere ondergrond onder 2,0 m -mv met uitzondering van:

- De zone Stadscentrum: deze is vanwege het heterogeen voorkomen van verontreinigingen in de boven- en ondergrond uitgesloten. Onbekend is tot hoe diep deze beïnvloeding reikt
- De zone Stedelijke uitbreiding voor 1960: deze zone is niet uitgesloten maar laat wel beïnvloeding zien tot minimaal 2,0 m -mv. Onbekend is tot hoe diep deze beïnvloeding reikt

2.7 Veiligheidsklasse conform de CROW 400

Bij het werken in grond moet de werkgever voor de uitvoeringsfase een V&G-plan (Veiligheid & Gezondheid) maken. De CROW 400-richtlijn voor veilig en risicogestuurd werken in en met verontreinigde bodem is een veel gebruikte richtlijn om de risico's te bepalen. De te hanteren veiligheidsklasse mag worden bepaald aan de hand van de 80-percentielwaarde (P80) uit een vastgestelde bodemkwaliteitskaart door deze te toetsen aan de SRC-waarden. Uit de toetsing (zie technische rapportage R001-1276400EVF-V01) blijkt dat de SRC-waarden vele malen hoger zijn dan de P80 van alle zones in Zwolle. Er volgt hieruit dus geen veiligheidsklasse voor de zones in Zwolle. Dat betekent dat alleen de basishygiëne maatregelen van toepassing zijn.

Net als bij grondverzet dient eerst middels vooronderzoek (NEN5720, aanleiding G) te worden vastgesteld dat gebruik mag worden gemaakt van de bodemkwaliteitskaart voor de betreffende locatie (zie paragraaf 5.6).

Bij het aantreffen van asbest in (water)bodem dient rekening te worden gehouden met speciale maatregelen die moeten worden getroffen in het kader van de Wet bodembescherming en het Arbeidsomstandighedenbesluit.

Opgemerkt wordt dat de zone Stadscentrum is uitgesloten van de bodemkwaliteitskaart vanwege het heterogeen voorkomen van verontreinigingen. Daarmee is de kaart voor deze zone ook niet geschikt voor het bepalen van de veiligheidsklasse. Indien er vanuit het grondverzet geen aanleiding is voor onderzoek (bijvoorbeeld bij tijdelijke uitname) dient alsnog de veiligheidsklasse voor het project te worden bepaald.

De cunetten in dit gebied zijn apart gezoneerd waarvoor de kaart hier dus wel bruikbaar ter bepaling van de veiligheidsklasse.

3 Gebiedsspecifieke zaken

3.1 Inleiding

Ten aanzien van de voorschriften rond grondverzet gelden een aantal afwijkingen op het landelijke generieke kader. Deze gebiedsspecifieke zaken worden in dit hoofdstuk toegelicht.

3.2 P80

De bodemkwaliteitskaart is één van de bewijsmiddelen om partijen grond eenvoudig en betrouwbaar toe te kunnen passen. In het generieke toetsingskader wordt het gemiddelde van de waarnemingen getoetst aan de normen om zo de kwaliteitsklasse te bepalen. Bij heterogene kwaliteitszones (zoals oude kernen) of parameters die heterogeen voorkomen, brengt het gebruik van het gemiddelde bij de vaststelling van de kwaliteit van de te ontgraven grond risico's met zich mee. Dit risico bestaat uit het vrijkomen en toepassen van grond met een slechtere kwaliteit dan staat aangegeven in de bodemkwaliteitskaart.

Om dit risico te beperken, is reeds in de voorgaande Nota van de gemeenten en de Nota van de samenwerkende gemeenten in de regio IJsselland gebruik gemaakt van de ruimte in het Besluit bodemkwaliteit, om de bodemkwaliteit vast te stellen op basis van de 80-percentielwaarde (P80). De P80 is een waarde waarvoor geldt dat 80 % van de beschikbare meetwaarden een waarde heeft die kleiner of gelijk is aan deze waarde. Het gebruik van de P80 boven het generieke gemiddelde bij de beschrijving van de bodemkwaliteit heeft als voornaamste effect dat de bodemkwaliteitskaart in een groter aantal gevallen aansluit bij de daadwerkelijk aanwezige milieuhygiënische kwaliteit van de vrijkomende grond.

3.3 Wegbermen gemeentelijke hoofdstructuur

De provincie Overijssel heeft de kwaliteit van de provinciale wegbermen vastgelegd in een bodemkwaliteitskaart (Bodemkwaliteitskaart wegbermen provinciale wegen, provincie Overijssel, kenmerk R001-4718597WDO-cmn-V01-NL, TAUW). Hieruit blijkt dat de kwaliteitsklasse Industrie is.

De gemeentelijke wegbermen hebben de kwaliteitsklasse Wonen. Hiervan zijn de bermen van de gemeentelijke hoofdstructuur (aansluiting op provinciale en rijkswegen) uitgesloten. De verwachting is dat de kwaliteit hier namelijk vergelijkbaar is met de bermen van de provinciale wegen.

Om grondverzet mogelijk te maken voor de bermen van de gemeentelijke hoofdstructuur en het niet logisch en uitlegbaar is dat voor een en dezelfde wegberm verschillende klassen gelden, is er beleidsmatig voor gekozen om hier ook de functie Industrie aan gegeven net als aan de provinciale wegbermen. Op basis van de functie wordt met gebiedsspecifiek beleid de toepassingseis vastgesteld op Industrie. Dit brengt geen onaanvaardbare risico's met zich mee daar de maximale gehalten voor de klasse Industrie sowieso geschikt zijn voor locaties met de functie Industrie.

Wel zal bij werkzaamheden in de bermen van de hoofdstructuur onderzoek nodig zijn ter bepaling van de veiligheidsklasse conform de CROW400.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de overige gemeentelijke wegbermen ook de functie Industrie hebben maar dat uit de bodemkwaliteitskaart blijkt dat de kwaliteitsklasse Wonen is zodat op basis van de *dubbele toets* (zie paragraaf 2.1) grond met maximaal klasse Wonen mag worden toegepast in de gemeentelijke wegbermen (met uitzondering van de gemeentelijke hoofdstructuur). Deze zones zijn opgenomen in de ontgravings- en toepassingskaarten in bijlage 2 en 3.

3.4 Percentage bijmenging

Conform het Besluit bodemkwaliteit mogen herbruikbare grond en baggerspecie maximaal 20 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal bevatten voor zover het steenachtig materiaal of hout betreft (artikel 34 Besluit bodemkwaliteit en het tweede lid van artikel 1.1 Regeling bodemkwaliteit). Overige bodemvreemde materialen (dus anders dan steenachtig materiaal en hout) zoals bijvoorbeeld plastic en piepschuim mag alleen sporadisch voorkomen als dat al voorafgaand aan het ontgraven of bewerken al in de grond of baggerspecie aanwezig was, en voor zover redelijkerwijs niet kan worden geveegd dat het uit de grond of baggerspecie wordt verwijderd voordat het wordt toegepast.

De gemeente heeft op grond van artikel 44 en 45 Besluit bodemkwaliteit de mogelijkheid om via gebiedsspecifiek beleid een lager percentage bodemvreemd materiaal vast te stellen. Zwolle maakt (net als de regio IJsselland) gebruik van deze mogelijkheid door de maximale grens voor bodemvreemd materiaal (steenachtig en hout) bij de toepassing van grond en baggerspecie op 5 % (gewichtsprocent) vast te stellen. Voor overige bodemvreemde materialen (anders dan steenachtig of hout) wordt niet afgeweken van het generiek beleid waardoor dit slechts sporadisch mag voorkomen.

Dit percentage is eveneens van toepassing voor de leeflaag van grootschalige bodemtoepassingen. Op deze wijze wordt binnen de regio een balans gevonden tussen enerzijds visuele hinder en aantasting van bodemgebruiksfuncties en anderzijds om kosteneffectief grondverzet mogelijk te houden.

De specifieke regels voor asbest zijn opgenomen in paragraaf 3.5.

3.5 Asbest

Als asbest wordt aangetroffen in grond of baggerspecie, dan moet aanvullend een asbestonderzoek conform de NEN5707 plaatsvinden, waarmee het gehalte aan asbest kan worden vastgesteld.

Het toepassen van sterk met asbest verontreinigde grond (concentraties hoger dan de interventiewaarde van 100 mg/kg d.s. gewogen) is niet toegestaan.

Wanneer de concentraties aan asbest in de grond of baggerspecie lager zijn dan de interventiewaarde geldt het volgende:

- Voor toepassingen van grond of baggerspecie in wegbermen en gebieden met de bodemfunctieklassse wonen en/of landbouw/natuur is het niet toegestaan zichtbaar met asbest verontreinigde grond toe te passen

Het op de bodem toepassen van partijen grond, waarin zichtbaar asbest aanwezig is, kan namelijk tot veel vragen leiden, ook al wordt aan de wettelijke norm voldaan.

3.6 PFAS

Uit de bodemkwaliteitskaart blijkt dat voor PFAS in het bebouwde gedeelte van de gemeente Zwolle hogere waarden zijn aangetroffen dan in het buitengebied. Dit wordt ook ondersteund door het landelijke onderzoek van RIVM naar het diffuus voorkomen van PFAS. De P80 overschrijdt daarbij de Achtergrondwaarde licht waardoor de bebouwde zone voor PFAS in de tijdelijke kwaliteitsklasse Wonen/Industrie valt (Tijdelijk handelingskader PFAS, 2 juli 2020).

Om hergebruik van deze grond binnen de bebouwde zone mogelijk te maken worden Lokaal Maximale Waarden vastgesteld voor PFAS. Deze zijn gelijk aan de tijdelijke maximale hergebruiksnormen voor PFAS (7,0 µg/kg d.s. voor PFOA en 3,0 µg/kg d.s. voor de overige PFAS). Uit het Tijdelijk handelingskader blijkt dat er geen risico's te verwachten zijn bij deze waarden.

3.7 Arseen

Er wordt in deze nota voor Zwolle geen gebiedsspecifiek beleid opgesteld voor, van nature verhoogd voorkomend, arseen. Uit de regionale nota van IJsselland blijkt namelijk dat er geen overschrijdingen zijn van de humane risicogrens en vrijwel geen overschrijdingen van de interventiewaarde voor arseen).

Gezien de geografische spreiding van de aanwezigheid van arseen in het beheergebied IJsselland bleek het niet mogelijk, noch noodzakelijk, zones aan te wijzen waarbinnen bijzondere regels gelden voor het ontgraven en toepassen van grond met van nature voorkomend arseen.

3.8 Lood (GGD-normen)

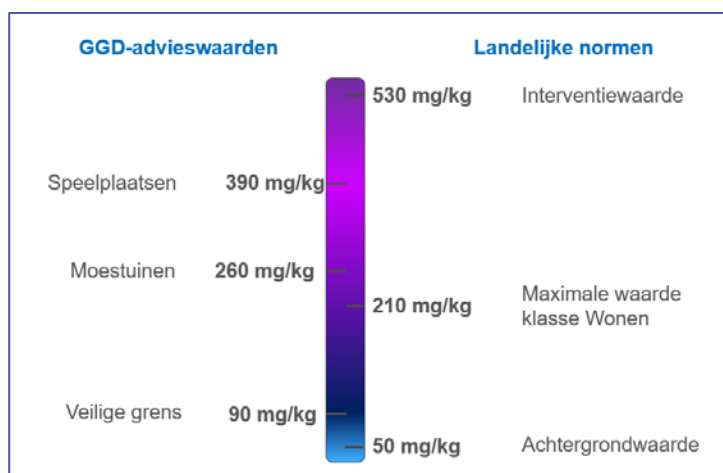
De GGD heeft in 2018 advieswaarden voor lood afgeleid (zie figuur 3.1). De gehalten lood liggen in Zwolle ruim onder deze advieswaarden met uitzondering van de zones 'Stadscentrum' en 'Stedelijke uitbreiding voor 1960' (Notitie diffuus lood Zwolle, TAUW N002-1276400EVF-001, 17 december 2020). In het generieke kader is de maximale toepassingseis in deze zones op basis van de functie Wonen 210 mg/kg d.s. Hoewel een strengere norm niet noodzakelijk is vanuit risico-oogpunt kiest Zwolle er voor om, met het oog op het geven van een goed voorbeeld, de door de GGD geadviseerde norm van 90 mg/kg ds te hanteren (zie paragraaf 3.8) voor de eigen projecten in de zones met de toepassingseis Wonen ('Stadscentrum' en 'Stedelijke uitbreiding voor 1960'). Het spreekt voor zich dat het de voorkeur heeft om bij alle projecten deze lagere loodnorm te hanteren.

Voorbeelden van 'eigen' projecten zijn:

- Uitgifte gemeentelijke kavels
- Hergebruik van grond tussen gemeentelijke locaties met een woonbestemming in de gebieden met de toepassingsklasse Wonen
- Deelname gemeente aan gebiedsontwikkelingen et cetera

Er wordt dus geen Lokale Maximale Waarde vastgesteld voor lood waardoor hier technisch gesproken geen sprake is van gebiedsspecifiek beleid. Desondanks worden ook andere partijen aangespoord om voor gevoelige locaties met de toepassingseis klasse Wonen deze lagere norm voor lood te hanteren.

In de Geoviewer staan gebruiksadviezen met betrekking tot lood uitgebreider beschreven.

Figuur 3.1 GGD-adviseswaarden in relatie tot de landelijke bodemnormen conform de Regeling bodemkwaliteit

4 Voorschriften grondverzet

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de voorschriften opgenomen voor het grondverzet in Zwolle conform het Besluit bodemkwaliteit. De regels zijn hierbij onderverdeeld naar de drie meest voorkomende handelingen bij grondverzet:

- Graven (paragraaf 4.3)
- Opslaan (paragraaf 4.4)
- Toepassen (paragraaf 4.5)

Het gebiedsspecifieke beleid is toegelicht in hoofdstuk 3. Specifieke landelijke toepassingskaders zoals tijdelijke uitname en de grootschalige bodemtoepassing zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

Overige aandachtspunten zijn opgenomen in 4.6.

Binnen afzienbare tijd treedt de Omgevingswet in werking. Naar verwachting biedt deze wet meer beleidsruimte voor grondverzet. In bijlage 5 is een nadere toelichting hierover opgenomen met een inventarisatie van nieuwe mogelijkheden. Het huidige Besluit bodemkwaliteit is toegelicht in bijlage 1.

4.2 Basisregels voor grondverzet

4.2.1 Vooronderzoek

De bodemkwaliteitskaart geeft de diffuse achtergrondkwaliteit van de bodem weer (zie hoofdstuk 2). Locaties waarvan bekend is dat er bodemverontreiniging aanwezig is, zijn uitgesloten van de kaart. Logischerwijs kan de kaart niet gebruikt worden voor grondverzet op deze locaties of voor het bepalen van de veiligheidsklasse.

Om te bepalen of de bodemkwaliteitskaart gebruikt kan worden voor een locatie dient vooronderzoek te worden uitgevoerd conform de norm die hiervoor is opgesteld: de NEN5725.

In deze norm zijn specifieke onderzoeksaanleidingen (met bijbehorende onderzoeksvragen) beschreven om de kaart te kunnen gebruiken als bewijsmiddel. Te weten:

- Voor grondverzet: aanleiding F: Toetsing gebruik bodemkwaliteitskaart bij te ontgraven grond en het toepassen van grond
- Voor bepaling veiligheidsklasse: aanleiding G: Opstellen hypothese over de bodemkwaliteit bij tijdelijke uitplaatsing en bij overig projectmatig grondverzet ten behoeve van het inschatten van arbeidshygiënische risico's (zie hoofdstuk 5)

Het vooronderzoek voor grondverzet (aanleiding F) dient op onderstaande vragen een antwoord te geven:

- Vallen de werkzaamheden (graven/opslaan/toepassen) volledig binnen de afbakening van de bodemkwaliteitskaart (horizontaal en verticaal)?
- Welke bodemkwaliteitsklasse is toegekend aan de bodem in de bodemkwaliteitskaart(en) en welke lagen zijn daarbij onderscheiden?
- Is de bodem asbestverdacht?
- Is het op basis van activiteiten, ontgraving of ongewoon voorval aannemelijk dat de bodemkwaliteit ter plaatse is veranderd sinds het vaststellen of actualiseren van de bodemkwaliteitskaart?
- Zijn er puntbronnen aanwezig of is ernstige bodemverontreiniging te verwachten binnen het ontgravingsprofiel? (locaties die op voorhand zijn uitgesloten zijn opgenomen in paragraaf 2.3). Aandachtspunt hierbij is ook de bodemlaag rond de grondwaterstand die verdacht kan zijn op PFAS

Het kan voorkomen dat uit het vooronderzoek volgt dat de bodemkwaliteitskaart gebruikt kan worden maar dat er tijdens de werkzaamheden afwijkingen worden aangetroffen van hetgeen het vooronderzoek heeft uitgewezen (bijvoorbeeld vanwege het waarnemen van oliegeur of aantreffen van bijmenging zoals puin en/of asbestplaatjes). In die gevallen vervalt de geldigheid van de bodemkwaliteitskaart en dient alsnog aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd.

4.2.2 Zorgplicht

Onder alle omstandigheden moet bij het toepassen van grond en baggerspecie de wettelijke zorgplicht conform artikel 13 van de Wet bodembescherming en artikel 7 Besluit bodemkwaliteit in acht worden genomen. Deze zorgplicht betekent dat: iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat nadelige gevolgen voor de bodem kunnen optreden als gevolg van een toepassing, maatregelen moet nemen om verontreiniging van de bodem te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.

Deze zorgplicht geldt ook in de situaties dat er geen onderzoeksplicht en meldingsplicht is zoals bij tijdelijke uitname (zie paragraaf 5.2). Ondanks dat er geen onderzoeksgegevens zijn kan toch op basis van gebruik of zintuiglijke waarneming een vermoeden van bodemverontreiniging zijn.

4.3 Graven

Indien uit vooronderzoek (paragraaf 4.2.1) blijkt dat de bodemkwaliteitskaart gebruikt kan worden als bewijsmiddel dan kan van de kwaliteitsklassen worden uitgegaan zoals opgenomen in tabel 4.1 en aangegeven op de ontgravingskaart in bijlage 2. Aandachtspunt bij het graven in de bodem is dat grond met verschillende kwaliteitsklassen niet vermengd mag raken. Indien bij het graven bijvoorbeeld grond vrijkomt met kwaliteitsklasse Wonen en AW, dan dient deze grond in alle gevallen gescheiden te worden opgeslagen, afgevoerd en/of toegepast.

Graven in de bodem gaat vaak gepaard met tijdelijke opslag (paragraaf 4.4), afvoer van grond voor hergebruik (binnen het projectgebied of elders, paragraaf 4.5) of afvoer naar een erkende verwerker. Bij afvoer naar een erkende verwerker (bijvoorbeeld een grondbank) geldt dat indicatieve gegevens over de kwaliteit volstaan en dat de verwerker de afvoer meldt (in verband met benodigd afvalstroomnummer).

Indien de bodemkwaliteitskaart niet gebruikt kan worden omdat de bodemkwaliteit mogelijk afwijkt van hetgeen de kaart aangeeft dan dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd:

- Een verkennend of nader onderzoek naar de aanwezigheid van toepasbare grond indien de grond niet elders wordt hergebruikt maar binnen het kader van tijdelijke uitname (paragraaf 5.2) weer wordt hergebruikt of wordt afgevoerd naar een erkende verwerker
- Partijkeuring (eventueel voorafgegaan door een verkennend of nader bodemonderzoek voor bepaling partijdefinitie) indien grond, buiten het kader voor tijdelijke uitname, wordt hergebruikt

Tabel 4.1a: Kwaliteitsklassen, zones en bodemlagen **bovengrond**

Zone	Ontgravingsklasse bovengrond	Toepassingseis bovengrond
Samengevoegde zone <u>bebouwd</u>	STP: AW PFAS: Wonen/Industrie	STP: AW PFAS: Wonen/Industrie
Samengevoegde zone <u>buitengebied</u>	STP: AW PFAS: AW	STP: AW PFAS: AW
Stedelijke uitbreiding voor 1960	STP: Wonen PFAS: Wonen/Industrie	STP: Wonen PFAS: Wonen/Industrie
Centrum	<u>Uitgesloten</u> (keuren)	STP: Wonen PFAS: Wonen/Industrie
Gemeentelijke wegbermen	STP: Wonen PFAS: AW (buitengebied) of PFAS: Wonen/Industrie (bebouwd)	STP: Wonen PFAS: AW (buitengebied) of PFAS: Wonen/Industrie (bebouwd)
Cunetzand gemeentelijke wegen	STP: AW PFAS: AW (buitengebied) of PFAS: Wonen/Industrie (bebouwd)	STP: AW PFAS: AW (buitengebied) of PFAS: Wonen/Industrie (bebouwd)

STP= standaardpakket

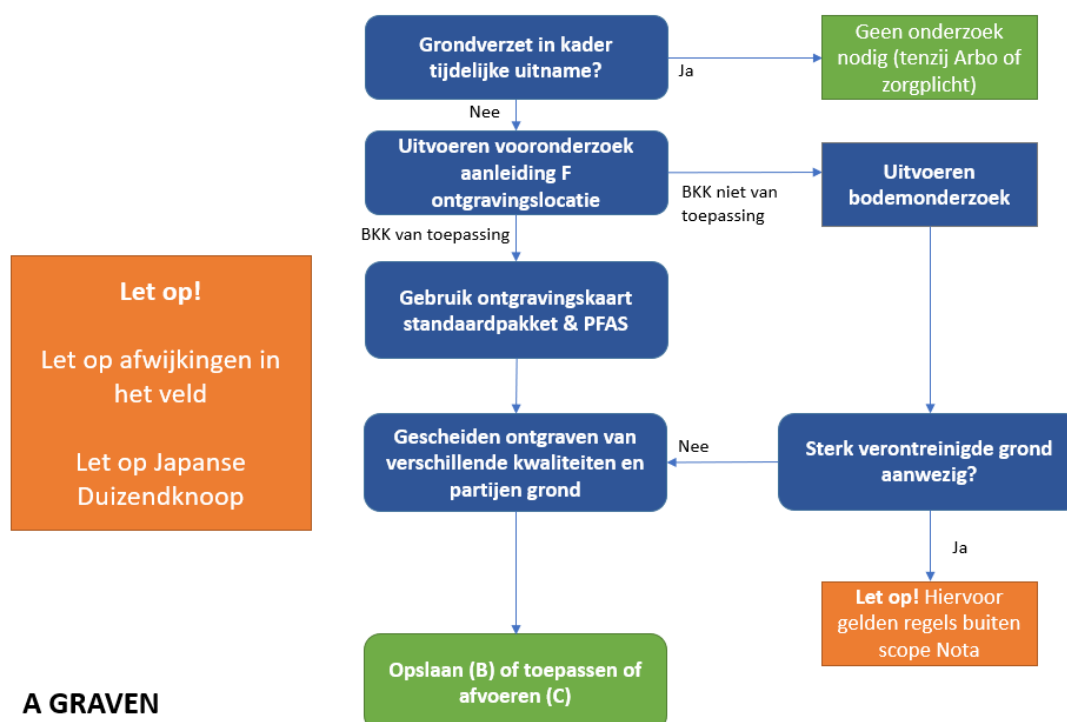
Tabel 4.1b: Kwaliteitsklassen, zones en bodemlagen **ondergrond**

Zone	Ontgravingsklasse ondergrond	Toepassingseis ondergrond
Samengevoegde zone <u>bebouwd</u>	STP: AW PFAS: AW	STP: AW PFAS: AW
Samengevoegde zone <u>buitengebied</u>	STP: AW PFAS: AW	STP: AW PFAS: AW
Stedelijke uitbreiding voor 1960	STP: Wonen PFAS: Wonen/Industrie	STP: Wonen PFAS: Wonen/Industrie
Centrum	<u>Uitgesloten</u> (keuren)	STP: Wonen PFAS: Wonen/Industrie
Gemeentelijke wegbermen	Zie classificatie direct aangrenzende zone	Zie eis direct aangrenzende zone
Cunetzand gemeentelijke wegen	Zie classificatie direct aangrenzende zone	Zie eis direct aangrenzende zone

STP= standaardpakket

Melden

Het graven als werkzaamheid hoeft in principe *niet* te worden gemeld bij het meldpunt bodemkwaliteit. Tijdelijke opslag of toepassing *wel* tenzij het opslag betreft in het kader van tijdelijke uitname (zie paragraaf 5.2).

Figuur 4.1 Stroomschema A: Graven

4.4 Opslaan

Indien grond na ontgraven niet direct wordt afgevoerd voor toepassing elders, dan kan deze tijdelijk worden opgeslagen op de locatie of elders. Grond van verschillende, niet aaneengesloten ontgravingen mogen **niet** worden samengevoegd (zonder erkenning BRL9335) en grond met verschillende kwaliteitsklassen mag **nooit** worden samengevoegd op een opslaglocatie.

Er is al sprake van samenvoegen indien de 'tenen' van twee depots elkaar raken. Een nadere toelichting hierop is gegeven in de notitie 'Geen grond samenvoegen zonder erkenning' van de Inspectie Leefomgeving en Transport (IL&T) van januari 2019 (versie 2) waaruit navolgende afbeelding is overgenomen met de juiste wijze van gescheiden opslag (afbeelding 4.3)

Figuur 4.2 Gescheiden gronddepots (notitie IL&T)

In het kader van deze Nota onderscheiden we de volgende vormen van opslag:

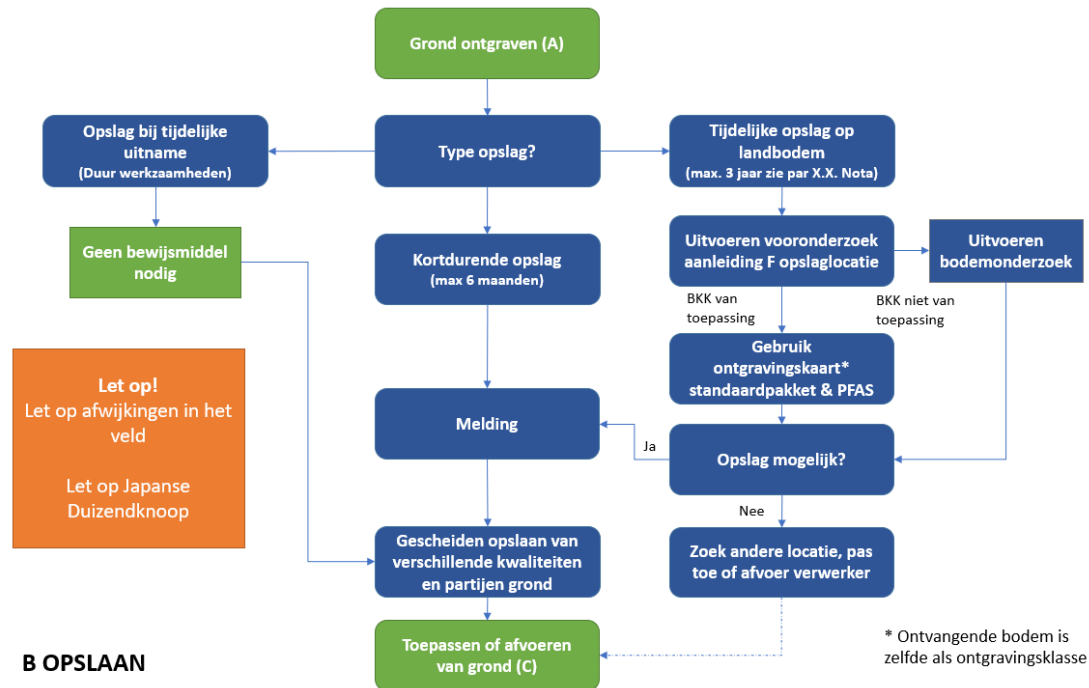
- Opslag bij tijdelijke uitname: gedurende looptijd van de werkzaamheden, op of nabij de locatie van vrijkomen. Tijdelijke uitname is een specifiek landelijk kader dat is toegelicht in paragraaf 5.2. Hiervoor gelden geen kwaliteitseisen of meldingsplicht maar wel de zorgplicht (paragraaf 4.2)
- Kortdurende opslag: maximaal zes maanden. Er gelden geen kwaliteitseisen maar er is wel een meldingsplicht. Vanwege de zorgplicht dient minimaal een vooronderzoek te worden uitgevoerd naar de verwachte kwaliteit van de grond

- Tijdelijke opslag op landbodem: maximaal drie jaar. De kwaliteit van de grond in depot moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende grond. Er wordt hiervoor dus niet getoetst aan de functie (geen dubbele toets gedaan, paragraaf 4.5). Indien uit vooronderzoek blijkt dat de bodemkwaliteitskaart gebruikt kan worden als bewijsmiddel voor zowel de grond die wordt opgeslagen als de ontvangende grond, dan hoeft geen aanvullend onderzoek te worden gedaan naar de kwaliteit van de locatie of de grond die wordt opgeslagen.
Deze tijdelijke opslag dient te worden gemeld met de voorziene duur van opslag en de eindbestemming
- Weilanddepot: opslag van baggerspecie over aangrenzend perceel, maximaal drie jaar. Alleen baggerspecie die voldoet aan de normen voor verspreiding over aangrenzende percelen mag worden opgeslagen. De bodemkwaliteitskaart voorziet hier niet in zodat een ander bewijsmiddel nodig is (waterbodemkwaliteitskaart of waterbodemonderzoek). Deze tijdelijke opslag dient te worden gemeld met de voorziene duur van opslag en de eindbestemming

Zowel voor de grond in depot (indien die uit het beheergebied van IJsselland komt) als voor de locatie van de tijdelijke opslag kan gebruik worden gemaakt van de bodemkwaliteitskaarten zolang uit vooronderzoek blijkt dat deze ook representatief zijn voor de grond in depot en de opslaglocatie. Bij de melding (meldpunt bodemkwaliteit, zie hoofdstuk 6) dient ook de locatie van de opslag en de omvang van de opslag te worden aangegeven.

Aangezien de waterbodem is uitgesloten dient voor de tijdelijke opslag van baggerspecie een ander bewijsmiddel te worden gebruikt (waterbodemonderzoek conform de NEN5720).

Tijdelijke opslag van individuele partijen korter dan drie jaar, die wel repeterend plaatsvindt op dezelfde locatie in een periode van meer dan drie jaar wordt beschouwd als een bedrijfsmatige handeling. Of deze situatie een WABO-vergunning milieu nodig heeft volgt uit categorie 28 van bijlage I onderdeel C van het Besluit omgevingsrecht (Bor).

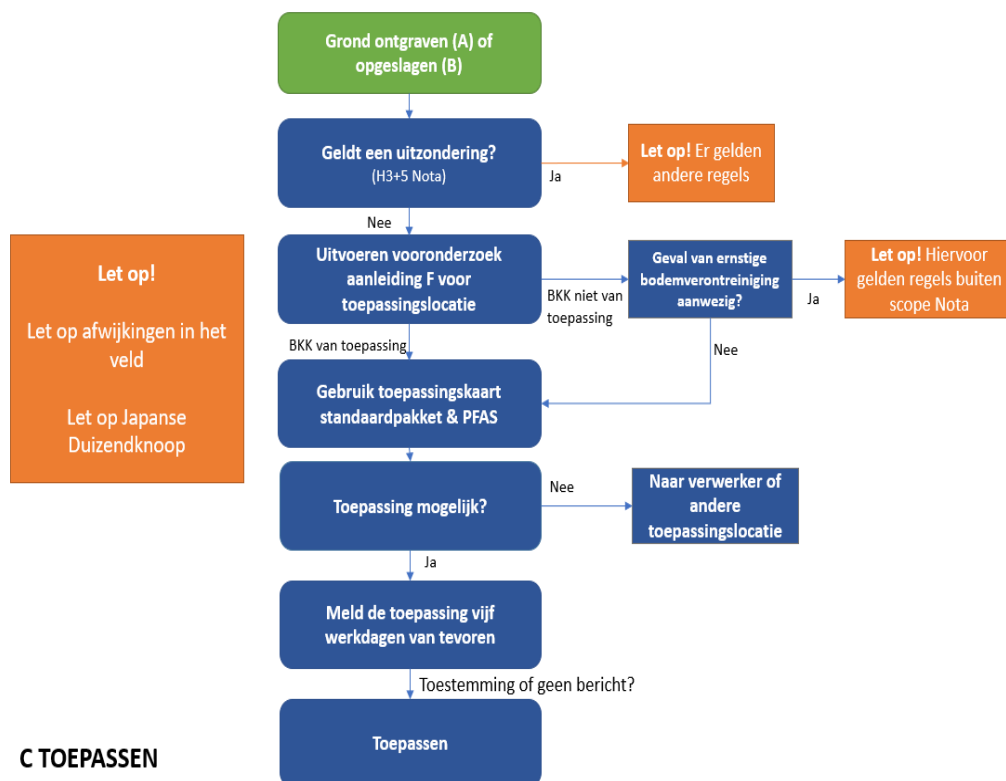

Figuur 4.3 Stroomschema B: Opslaan

4.5 Toepassen

Indien uit vooronderzoek blijkt dat de bodemkwaliteitskaart gebruikt kan worden als bewijsmiddel dan kan voor het toepassen van grond van de kwaliteitsklasse worden uitgegaan zoals die is aangegeven in de bodemkwaliteitskaart. Voor de kwaliteit van de toe te passen grond wordt de ontgravingskaart gebruikt (bijlage 2).

Voor het bepalen of de toepassing mogelijk is op de voorgenomen locatie wordt de toepassingskaart gebruikt (bijlage 3). De toepassingskaart is gebaseerd op de zogenaamde dubbele toets waarbij de strengste klasse geldt: bodemfunctieklasse of bodemkwaliteitsklasse (zie bijlage 1, toelichting Besluit bodemkwaliteit). Het kan dus voorkomen dat op een locatie met de functie Industrie alleen grond mag worden toegepast in de klasse AW omdat de kwaliteit van de ontvangende bodem ook AW is.

Figuur 4.4 Stroomschema C: Toepassen

De toepassingsmatrix voor Zwolle is opgenomen in tabel 4.2 en voor de regio IJsselland in tabel 4.3. Hierbij wordt opgemerkt dat wanneer grond uit Zwolle in de regio IJsselland wordt toegepast, de kaart van Zwolle dient te zijn geaccepteerd door de betreffende gemeente.

Kenmerk

R002-1276400ODR-V03-mfv-NL

Tabel 4.2 Toepassingsmatrix Zwolle

		Ontvangende zone								
		BG Samengevoegde zone – Buitengebied	BG Samengevoegde zone – Bebouwd	BG Stedelijke uitbreiding voor 1960	BG Centrum	BG Gemeentelijke wegbermen	BG Cuneizand gemeentelijke wegen	OG Samengevoegde zone	OG Stedelijke uitbreiding voor 1960	OG Centrum
BG = bovengrond (tot 0,5 m-mv) OG = ondergrond (vanaf 0,5 m-mv)										
Zone van herkomst	BG Samengevoegde zone – Buitengebied	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
	BG Samengevoegde zone – Bebouwd	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee*	Nee*	Nee	Ja	Ja
	BG Stedelijke uitbreiding voor 1960	Nee	Nee	Ja	Nee **	Nee *	Nee	Nee	Ja	Nee **
	BG Centrum	Eerst partijkeuring								
	BG Gemeentelijke wegbermen	Nee	Nee	Ja	Nee **	Ja	Nee	Nee	Ja	Nee **
	BG Cuneizand gemeentelijke wegen	Nee *	Ja	Ja	Ja	Nee *	Nee *	Nee *	Ja	Nee */**
	OG Samengevoegde zone	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
	OG Stedelijke uitbreiding voor 1960	Nee	Nee	Ja	Nee **	Nee *	Nee	Nee	Ja	Nee **
	OG Centrum	Eerst partijkeuring								

* Afhankelijk van de direct aangrenzende zone, in verband met de PFAS-kwaliteit

** Toepassingseis dient bepaald te worden door bepaling van kwaliteit van ontvangende bodem

Kenmerk

R002-1276400ODR-V03-mfv-NL

Tabel 4.3 Toepassingsmatrix regio IJsselland

	Ontvangende zone									
	BG = bovengrond (tot 0,5 m-mv) OG = ondergrond (vanaf 0,5 m-mv)	BG Samengevoegde zone – Buitengebied	BG Samengevoegde zone – Bebouwd	BG Stedelijke uitbreiding voor 1960	BG Centrum	BG Gemeentelijke wegbermen	BG Cuneizand gemeentelijke wegen	OG Samengevoegde zone	OG Stedelijke uitbreiding voor 1960	OG Centrum
Zone van herkomst	Zones regio IJsselland									
	BG Samengevoegde zone en Raalte	Nee ***	Ja	Ja	Ja	Nee */***	Nee */***	Nee ***	Ja	Ja
	BG Wonen voor 1900	Nee ***	Nee	Ja	Nee **	Nee */***	Nee	Nee	Ja	Nee **
	BG Wonen 1900-1945	Nee ***	Nee	Ja	Nee **	Nee */***	Nee	Nee	Ja	Nee **
	BG Industrie	Nee ***	Ja	Ja	Ja	Nee ***	Nee */***	Nee ***	Ja	Ja
	BG Deventer – Overige zones	Nee ***	Ja	Ja	Ja	Nee */***	Nee */***	Nee ***	Ja	Ja
	BG Kampen Haatland	Eerst partijkeuring								
	BG Gemeentelijke wegbermen	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	BG Provinciale wegbermen	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	BG Raalte wegbermen	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	OG Samengevoegde zone en Raalte	Nee ***	Ja	Ja	Ja	Nee */***	Nee */***	Nee ***	Ja	Ja
	OG Wonen voor 1900	Nee ***	Ja	Ja	Ja	Nee */***	Nee */***	Nee ***	Ja	Ja
	OG Industrie	Nee ***	Ja	Ja	Ja	Nee */***	Nee */***	Nee ***	Ja	Ja
	OG Deventer – Overige zones	Nee ***	Ja	Ja	Ja	Nee */***	Nee */***	Nee ***	Ja	Ja
	OG Kampen Haatland	Eerst partijkeuring								
	Kamper en Deventer binnenstad	Eerst partijkeuring								
	Deventer - Eerste schil en Industrie voor 1945	Eerst partijkeuring								

* Afhankelijk van de direct aangrenzende zone, in verband met de PFAS-kwaliteit.

** Toepassingseis dient bepaald te worden door bepaling van kwaliteit van ontvangende bodem en/of van de ontgraven grond

*** Voor grond afkomstig uit bebouwd gebied is eerst onderzoek naar PFAS nodig

4.6 Aandachtspunten

4.6.1 Invasieve exoten

In het beheergebied van Zwolle komt, net als elders in Nederland, de Japanse Duizendknoop (JDK) veel voor. Deze plant is een zogenaamde invasieve exoot, verspreidt zich makkelijk en is nauwelijks te bestrijden. Daar hij veel schade kan aanrichten aan bijvoorbeeld infrastructurele werken maar ook slecht is voor de biodiversiteit is verspreiding via grondverzet onwenselijk.

Daartoe neemt Zwolle de volgende aanvullende maatregelen:

- Bij grondverzet dient een check (geoviewer Zwolle) plaats te vinden op de aanwezigheid van de JDK ([Bestrijden Japanse duizendknoop | Gemeente Zwolle](#))
- Indien na deze check of tijdens de uitvoering (want mogelijk staan niet alle locaties op de kaart) naar voren komt dat de Japanse Duizendknoop aanwezig is dient er direct contact opgenomen te worden met de directie/gemeente Zwolle om een plan van aanpak op te stellen hoe om te gaan met de Japanse Duizendknoop binnen dit project. Werkzaamheden mogen niet aanvangen voordat dit plan van aanpak is uitgewerkt en goedgekeurd door de directie/gemeente Zwolle
- Ook voor het uitvoeren van overige werkzaamheden aan de Japanse Duizendknoop (snoeien, maaien, verwijderen o.i.d.) dient de opdrachtnemer een plan van aanpak op te stellen en de werkzaamheden pas uit te voeren na goedkeuring hiervan
- Plan van aanpak en behandeling Japanse duizendknoop dient te geschieden op basis van het hiertoe opgestelde protocol (<https://bestrijdingduizendknoop.nl/protocol/>)

4.6.2 Overige aandachtspunten

Overige aandachtspunten, die buiten de scope van deze nota vallen maar, waarover afstemming dient plaats te vinden met de gemeente Zwolle zijn:

- Niet gesprongen explosieven
- Archeologische waarden
- Ecologische waarden

5 Landelijke specifieke kaders

5.1 Inleiding

Voor alle werkzaamheden rond grondverzet is een landelijk generiek kader opgesteld. In een aantal situaties kan gebruik worden gemaakt van een specifiek landelijk kader dat daarvoor is opgesteld. Zoals de kaders besproken in paragraaf 5.2 tot en met 5.4.

Verder is gebleken dat het opslaan van grond sterkere regulering vraagt om ongewenst samenvoegen te voorkomen (zie paragraaf 5.5).

Op basis van een vastgestelde bodemkwaliteitskaart mogen ook de veiligheidsklassen conform de CROW400 worden bepaald (paragraaf 5.6).

5.2 Tijdelijke uitname

Het Besluit bodemkwaliteit stelt geen extra verplichtingen aan de tijdelijke uitname van grond en baggerspecie. Dit is dus toegestaan zonder kwaliteitsbepaling, toetsing aan de functie en melding. De gedachte bij deze uitzondering is dat in deze situaties weinig tot niets verandert aan de milieubelasting op een bepaalde locatie. De voorwaarde hierbij is dat de grond of baggerspecie niet wordt bewerkt en op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in dezelfde toepassing wordt teruggebracht.

Hierbij kan gedacht worden aan grondverzet ten behoeve van de aanleg van kabels en leidingen of de aanleg van een fietspad, waarbij de vrijkomende grond wordt gebruikt in de naastliggende berm. Het hergebruik na tijdelijke uitname kent interpretatieruimte. Het is goed om in geval van twijfel, voorafgaand aan de uitvoering, deze interpretatieruimte te verkennen bij het bevoegd gezag.

Op de tijdelijke uitname van grond is de zorgplicht altijd van toepassing (zie paragraaf 4.2.2).

5.3 Grootschalige bodemtoepassing

Voor grootschalige toepassingen van grond en baggerspecie van meer dan 5.000 m³ en een dikte van meer dan twee meter is een apart generiek toetsingskader opgesteld waar gebruik van kan worden gemaakt. Er zijn uitzonderingen op deze omvangseisen en de toepassingsmogelijkheden waarvoor verwezen wordt naar artikel 63 van het Besluit bodemkwaliteit.

Het uitgangspunt is dat de grond en baggerspecie bodem wordt. Er is geen verwijderingsplicht.

In het verticale vlak wordt daartoe onderscheid gemaakt tussen een leeflaag (tenminste 0,5 meter) van grond of baggerspecie of een laag bouwstoffen, met daaronder de toe te passen grond of baggerspecie.

De toe te passen grond of baggerspecie kan zowel beneden als boven het maaiveld worden aangebracht, maar is niet bestemd voor het ophogen van een perceel.

In grootschalige toepassingen van grond en baggerspecie mag maximaal klasse Industrie worden toegepast, waarbij toetsing verder alleen plaatsvindt op emissie (uitloging). De kwaliteit en de functie van de ontvangende bodem is niet van belang. Deze optie maakt het mogelijk om grond of baggerspecie toe te passen op een ontvangende bodem die schoner is dan de toe te passen grond of baggerspecie.

5.4 Verspreiden van baggerspecie op de kant

Het op de kant verspreiden van baggerspecie is een activiteit waarvoor landelijk een generiek beleidskader is vastgesteld. Gemeenten en waterschappen hebben hierdoor geen beleidsmatige vrijheid om aanvullende regels te stellen.

Het verspreiden van baggerspecie over nabijgelegen percelen is vastgelegd in artikel 35, lid f van het Besluit bodemkwaliteit. Verspreiding van baggerspecie is uitsluitend mogelijk voor zover er sprake is van “verspreidbare baggerspecie”. Bij de beoordeling of er sprake is van verspreidbare of niet-verspreidbare baggerspecie, wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde msPAF-toets. Regels over deze toetsing zijn opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit.

5.5 Samenvoegen tot 25 m³

Samenvoegen van grond tot partijen groter dan 25 m³ is alleen toegestaan voor zover sprake van dezelfde kwaliteitsklasse (< Achtergrondwaarde, Wonen of Industrie) *en* door een specifiek hiervoor gecertificeerd bedrijf of instelling (BRL 9335). Tot aan 25 m³ mag dat dus wel indien sprake is van dezelfde kwaliteit (op basis van de bodemkwaliteitskaart of verkennend onderzoek). Wel dient deze samengevoegde kleine partij vervolgens te worden gekeurd conform de BRL1001 of te worden afgevoerd naar een erkende verwerker. Een samengevoegde kleine partij kan niet op basis van de bodemkwaliteitskaart worden toegepast. Om gebruik te kunnen maken van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel dienen kleinere partijen dus gescheiden te worden opgeslagen.

5.6 Veiligheidsklasse conform CROW400

Sinds de vaststelling van de vorige bodemkwaliteitskaart mag de kaart ook gebruikt worden voor het bepalen van de veiligheidsklasse conform de CROW400. De bepalingen hierover vallen niet onder het Besluit bodemkwaliteit want het betreft Arbo-wetgeving. De werkwijze is vergelijkbaar met het bepalen van de kwaliteitsklasse: de P80 dient te worden getoetst aan de risiconormen (SRC-waarden). Dat is gedaan voor alle zones en bodemlagen van Zwolle waaruit blijkt dat voor geen van de zones en bodemlagen een veiligheidsklasse van toepassing is. In die gevallen gelden de maatregelen voor basishygiëne.

Wel dient er (vergelijkbaar als voor grondverzet) een vooronderzoek conform de NEN5725 te worden gedaan om te bepalen of de kaart gebruikt mag worden voor de betreffende locatie. De NEN5725 kent hier de onderzoeksaanleiding G: Opstellen hypothese over de bodemkwaliteit bij tijdelijke uitplaatsing en bij overig projectmatig grondverzet ten behoeve van het inschatten van arbeidshygiënische risico's. De te beantwoorden vragen zijn:

- Wat is de afbakening van de onderzoekslocatie en is deze voldoende?
- Welke bodemkwaliteitsklasse is toegekend aan de bodem in de bodemkwaliteitskaart en welke lagen zijn daarbij onderscheiden?
- Is er sprake van potentiële bronnen van bodemverontreiniging? Zo ja, wat zijn de potentiële bronnen van bodemverontreiniging, waar liggen ze en wat zijn de kritische parameters?
- Is de bodem asbestverdacht?
- Is er een vermoeden dat op basis van beschikbare voorinformatie werkzaamheden plaatsvinden binnen een geval van ernstige bodemverontreiniging?
- Is de bodem sterk verontreinigd (boven interventiewaarde)?

Indien uit het vooronderzoek volgt dat de bodemkwaliteitskaart gebruikt kan worden maar dat er tijdens de werkzaamheden afwijkingen worden aangetroffen van hetgeen het vooronderzoek heeft uitgewezen dan vervalt de geldigheid van de bodemkwaliteitskaart alsnog en dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd.

6 Melden, toezicht en handhaving

6.1 Inleiding

Gemeenten en provincies zijn verantwoordelijk voor alle taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van de fysieke leefomgeving. Sinds 1 juli 2017 is duidelijk dat de basistaken milieu door een omgevingsdienst moeten worden uitgevoerd. De gemeenten en provincies zijn en blijven echter het bevoegd gezag.

Per 1 januari 2018 is de Omgevingsdienst IJsselland opgericht, die bestaat uit elf gemeenten en de provincie Overijssel. In IJsselland is besloten om het basistakenpakket door middel van een convenant uit te breiden tot het basistakenpakket (BTP) + IJssellandse variant. De IJssellandse keuze omvat alle uitvoerende inrichting gebonden milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en een aantal specialistische taken. Hieronder vallen geluid, bodem en asbest (Vergunningen, Toezicht en Handhaving, Programma 2020, versie 1.0, 17 december 2019).

6.2 Grondstromencoördinatie

Vanwege de ambities van de gemeente Zwolle in combinatie met de bedreigingen zoals de 'zeer zorgwekkende stoffen' (bijvoorbeeld PFAS), invasieve exoten, verdroging, verschraling en cetera, wordt er grote waarde gehecht aan een goede coördinatie op de grondstromen. Zwolle heeft dit ingevuld door het aanstellen van een grondstromencoördinator (GSC) die niet alleen voor de interne projecten maar ook voor externe initiatiefnemers het aanspreekpunt is. De GSC heeft het overzicht over de actuele bodemkwaliteit en geldende regelgeving.

6.3 Melden

Als grond of baggerspecie wordt opgeslagen of toegepast dan geldt er meestal een meldingsplicht. De opdrachtgever dient de opslag of toepassing te melden bij het bevoegd gezag, namelijk de gemeente Zwolle. De Omgevingsdienst handelt deze meldingen in eerste instantie af en stemt indien nodig af met de GSC.

Het Besluit bodemkwaliteit beschrijft welke meldingsplicht er geldt. Hier is kort toegelicht in welke gevallen er **geen** melding benodigd is voor toepassen of opslaan van grond:

- Toepassen van kleine partijen grond of bagger (max. 25 m³) door particulieren waarbij geen professionele partij (zoals bijvoorbeeld een hovenier) betrokken is
- Toepassingen binnen een landbouwbedrijf als de grond of baggerspecie afkomstig is van een tot datzelfde landbouwbedrijf behorend perceel, waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel waar de grond of baggerspecie wordt toegepast
- Het verspreiden van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen
- Het toepassen van schone grond en baggerspecie (kwaliteit AW) in hoeveelheden kleiner dan 50 m³. Voor het toepassen van schone grond en baggerspecie in hoeveelheden groter dan 50 m³ moet eenmalig de toepassingslocatie gemeld worden
- Het tijdelijk uitnemen en opslaan van de grond (zie paragraaf 5.2)

In alle andere gevallen is een melding **verplicht**. Toepassen en opslaan van grond of baggerspecie dient minimaal vijf werkdagen van tevoren gemeld te worden bij het landelijk Meldpunt Bodemkwaliteit¹. Via dit Meldpunt kan de initiatiefnemer een digitaal formulier invullen met de vereiste gegevens. Rapportages van milieuhygiënische verklaringen zoals een partijkeuring of een vooronderzoek voor het gebruik van de bodemkwaliteitskaart kunnen worden toegevoegd. Het bevoegd gezag beoordeelt de melding binnen vijf werkdagen. Bij onduidelijkheden of onvolkomenheden zal de gemeente/Omgevingsdienst contact opnemen met de melder. Als de melding akkoord is, dan hoeft er formeel geen terugmelding plaats te vinden.

De melder mag dus na vijf werkdagen starten met de werkzaamheden als er geen bericht is ontvangen. Het bevoegd gezag kan hierna nog wel handhavend optreden. De initiatiefnemer blijft verantwoordelijk voor het voldoen aan de vereisten uit het Besluit Bodemkwaliteit en kan zich dus niet beroepen op het uitblijven van een mededeling op de melding.

6.4 Toezicht en handhaving

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zwolle is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving voor toepassingen en opslag van grond en baggerspecie op landbodem (al kan het in de praktijk zijn gemandateerd aan de Omgevingsdienst). Controle op het naleven van de regels kan plaatsvinden tijdens de melding, in het veld (tijdens het transport of bij de toepassing/opslag) en na de feitelijke toepassing of opslag. De controle kan hierbij plaatsvinden op onder andere:

- De wijze van toepassing of opslag (conform het beleid)
- De tijdige, correcte en volledige melding
- De milieuhygiënische verklaringen
- Visuele inspectie van de toe te passen grond

¹ <https://www.bodemplus.nl/onderwerpen/wet-regelgeving/bbk/meldpunt/>

Er vindt ook toezicht en handhaving plaats voor toepassingen en opslag dit niet gemeld zijn. Wanneer de gemeente constateert dat de regels van het Bbk, Rbk of de Nota niet worden nageleefd, dan kan bestuursdwang worden uitgeoefend of een dwangsom worden opgelegd. Daarnaast bestaat de mogelijkheid tot strafrechtelijke handhaving.

Overtredingen zoals afwijkingen van normdocumenten, werken zonder erkenning, et cetera kunnen worden gemeld bij de inspectie IL&T ². De inspectie IL&T kan bij overtredingen dwangsommen opleggen, bedrijven schorsen of erkenningen intrekken.

7 Viewer Zwolle

Voor optimaal gebruiksgemak zullen de informatie uit de bodemkwaliteitskaart en de voorschriften uit deze Nota worden opgenomen in de geoviewer van Zwolle. Zo is precies die informatie inzichtelijk voor de werkzaamheden op een specifieke locatie. Informatie over de bodemkwaliteit en de voorschriften, maar ook informatie over andere relevante thema's in het kader van grondverzet waarvoor niets is geregeld in het Besluit bodemkwaliteit zoals:

- De verwachting op niet gesprongen explosieven (NGE)
- Archeologische verwachtingswaarden
- Gebruiksadviezen (zoals bijvoorbeeld voor lood)
- Aanwezigheid van Japanse Duizendknoop of andere ongewenste planten / onkruid

Door het werken met een viewer kunnen toekomstige wijzigingen (in informatie of regelgeving) snel inzichtelijk worden gemaakt en voor bedrijven en publiek ontsloten worden.

De geoviewer geeft ook een overzicht van de beschikbare bodeminformatie voor de gemeente Zwolle. Hier zijn onder andere puntbronnen inzichtelijk, net als een overzicht van eerder uitgevoerde bodemonderzoeken en saneringen.

² <https://www.ilent.nl/onderwerpen/bodemtoezicht/vragen-en-melden>

Bijlage 1 Wettelijk kader 2020-2022

B1.1 Algemeen

Het Besluit bodemkwaliteit heeft als doel om zoveel mogelijk grond en baggerspecie her te gebruiken, zodat minder primaire grondstoffen nodig zijn. Hergebruik is verantwoord als er geen verontreinigingen ontstaan.

Het Besluit bodemkwaliteit kent een landelijk geldend generiek kader dat door de gemeenten kan worden toegepast. Als het generiek kader niet volstaat, dan kan een gemeente voor (een deel van) hun beheergebied binnen de regels van het Besluit bodemkwaliteit gebiedsspecifiek beleid ontwikkelen. Hierdoor heeft de gemeente de mogelijkheid verantwoord hergebruik van grond en baggerspecie maximaal af te stemmen op de maatschappelijke ontwikkelingen. Hierbij spelen bodemgebruik, bodemambities en ruimtelijke ontwikkelingen een rol.

B1.2 Generiek beleid

Voor het vormgeven van het grondverzet zijn een aantal aspecten van belang, namelijk de bodemfuncties, de bodemkwaliteitsklassen en de toepassingseisen. Middels gebiedsspecifiek beleid is het mogelijk om de bodemkwaliteitsklassen en de toepassingseisen aan te passen.

Bodemfuncties

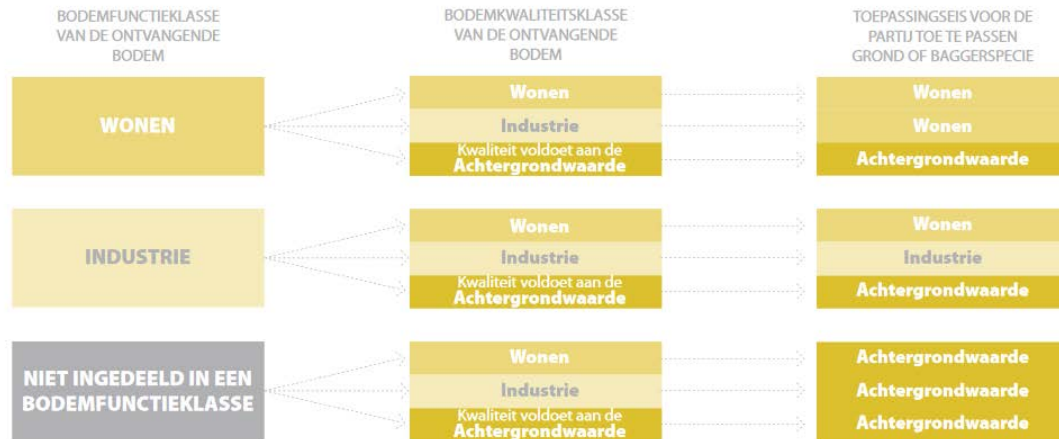
Het beheergebied van de gemeente dient ingedeeld te worden in verschillende functies, namelijk 'Wonen', 'Industrie' of geen functie (overig). De verdeling in functies dient op kaart weergegeven te worden in de bodemfunctiekaart. Uitgangspunt bij de indeling in bodemfunctieklassen is dat de klasse die wordt toegekend aan een gebied overeenkomt met de gevoeligste bodemfunctie binnen het betreffende gebied.

Bodemkwaliteitsklassen

De landbodem en grond wordt ingedeeld in één van de drie bodemkwaliteitsklassen 'landbouw/natuur', 'wonen' of 'industrie'. In de Regeling bodemkwaliteit staan de normen en toetsingsregels om te bepalen in welke klasse de landbodem of grond valt. De bodemkwaliteitsklassen worden gebruikt om de kwaliteit van de te ontgraven grond en de ontvangende bodem te bepalen.

Toepassingseisen

In het generieke kader wordt gebruik gemaakt van een dubbele toetsing voor het vaststellen van toepassingseisen voor het hergebruik van grond. Dit houdt in dat er zowel naar de functie als de kwaliteit van de ontvangende bodem gekeken wordt. De dubbele toets houdt in dat de toepassingseis wordt bepaald door de strengste van de twee. Dit is toegelicht in onderstaand figuur.

Figuur B1.1 Werking dubbele toets in het generieke kader. Bron: Handreiking besluit bodemkwaliteit via <https://www.bodemplus.nl/onderwerpen/wet-regelgeving/bbk/instrumenten/handreiking-bbk/>

B1.3 Gebiedsspecifiek beleid

Als het generieke kader te weinig mogelijkheden biedt voor het hergebruik van grond, dan kan de gemeente gebiedsspecifiek beleid ontwikkelen. Uitgangspunt bij gebiedsspecifiek beleid gaat ervanuit dat er geen verslechtering van de bodemkwaliteit ontstaat binnen het beheergebied (stand-still principe).

Met gebiedsspecifiek beleid kunnen de volgende zaken worden geregeld:

- Het vaststellen van lokale maximale waarden
- Het vaststellen van een percentage bodemvreemd materiaal dat afwijkt van het percentage dat in het Besluit is opgenomen

Lokale maximale waarden

Gemeenten hebben de mogelijkheid om Lokale Maximale Waarden (LMW) voor stoffen op te stellen. Hierdoor wordt afgeweken van de geldende normen uit de Regeling bodemkwaliteit. De LMW bevinden zich tussen het niveau van de Achtergrondwaarden en het Saneringscriterium. Voor het opstellen van LMW dient middels een risicobeoordeling vastgesteld te worden dat er geen risico's zijn voor mens en milieu. Ter verduidelijk is in figuur B1.2 aangegeven wat de afwegingsruimte is voor de gemeente bij het opstellen van de LMW.

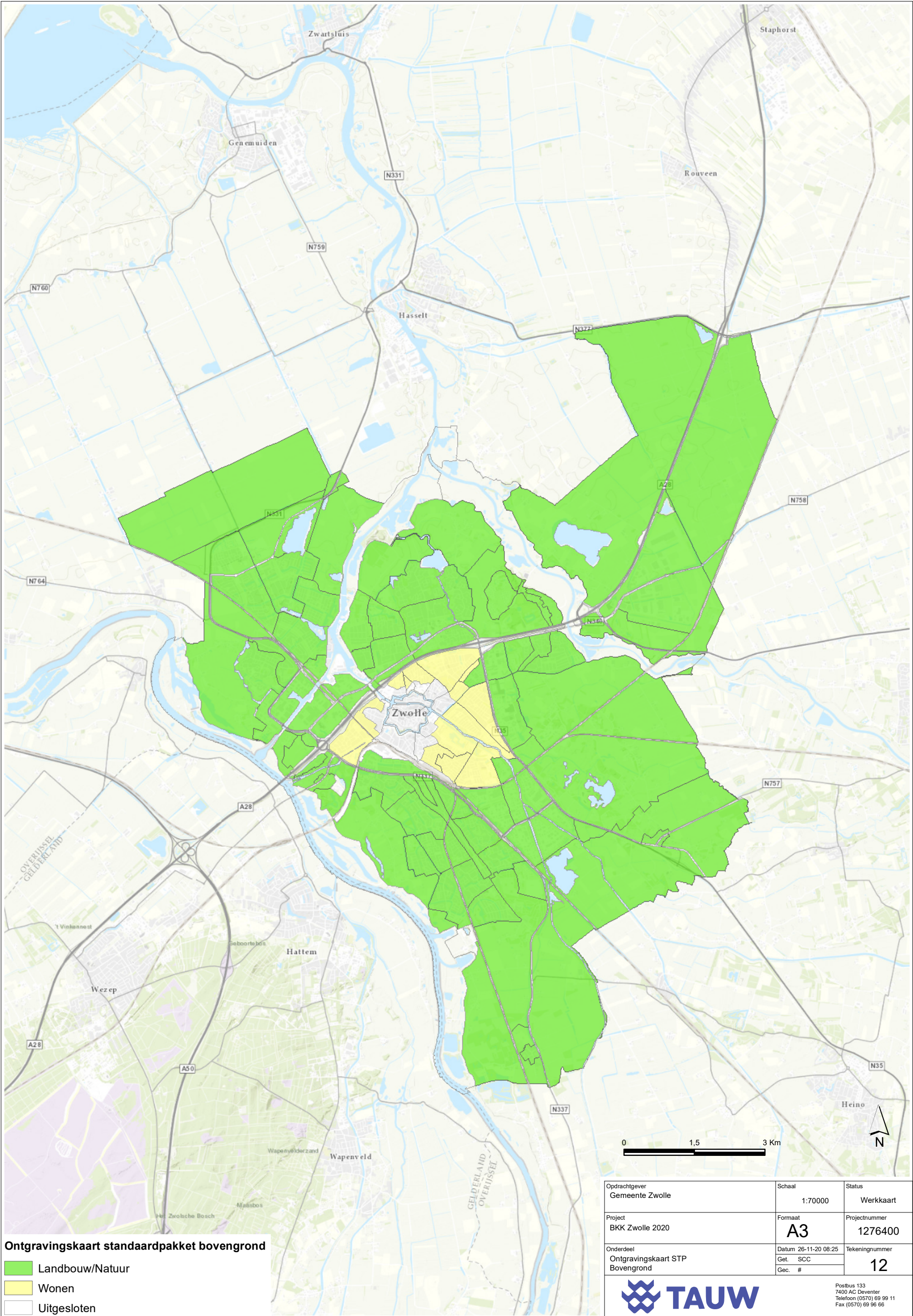

Figuur B1.2 Afwegingsruimte voor LMW

Kenmerk

R002-1276400ODR-V03-mfv-NL

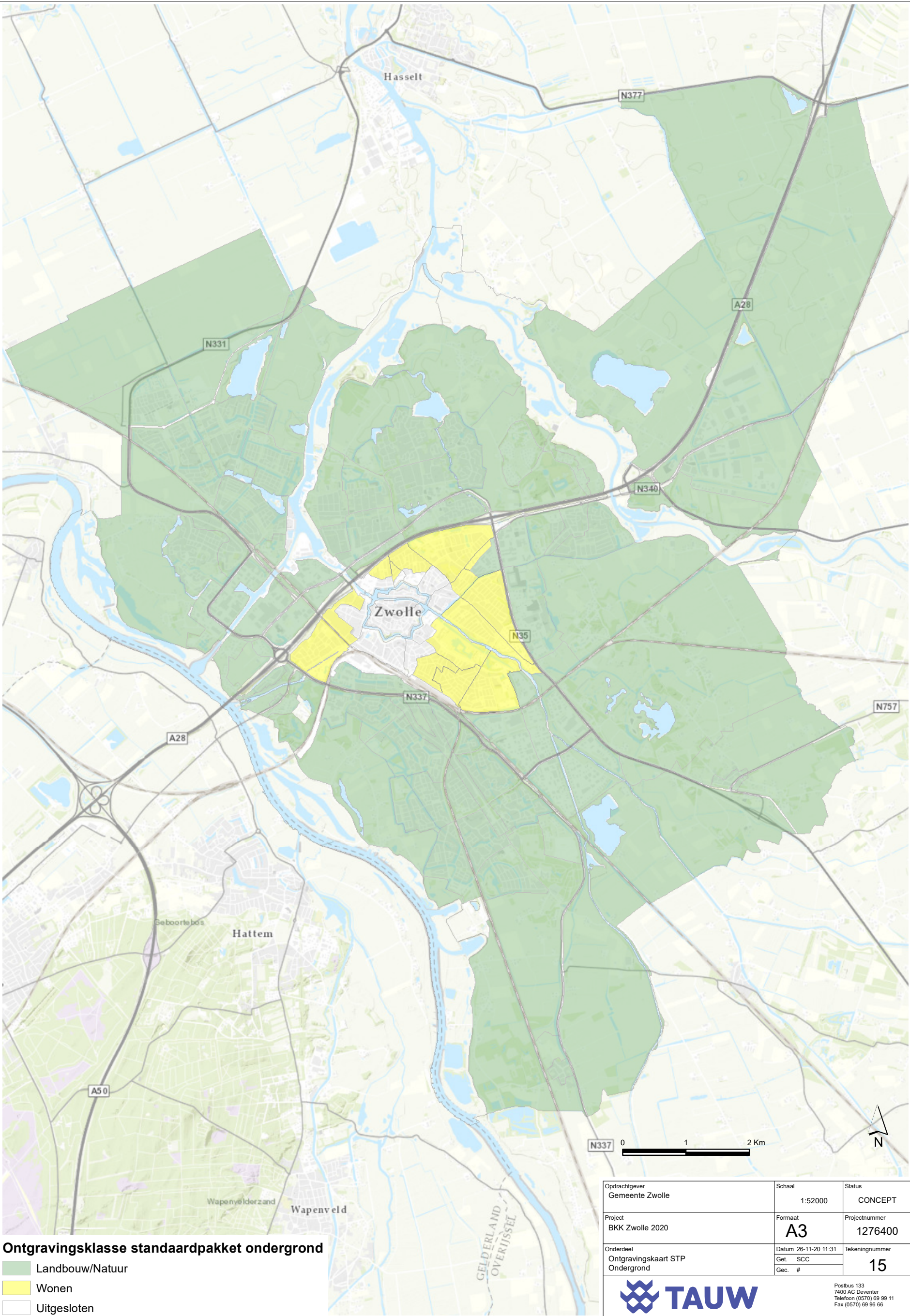
Bijlage 2**Ontgravingskaarten**

Ontgravingskaart standaardpakket bovengrond

- Landbouw/Natuur
- Wonen
- Uitgesloten

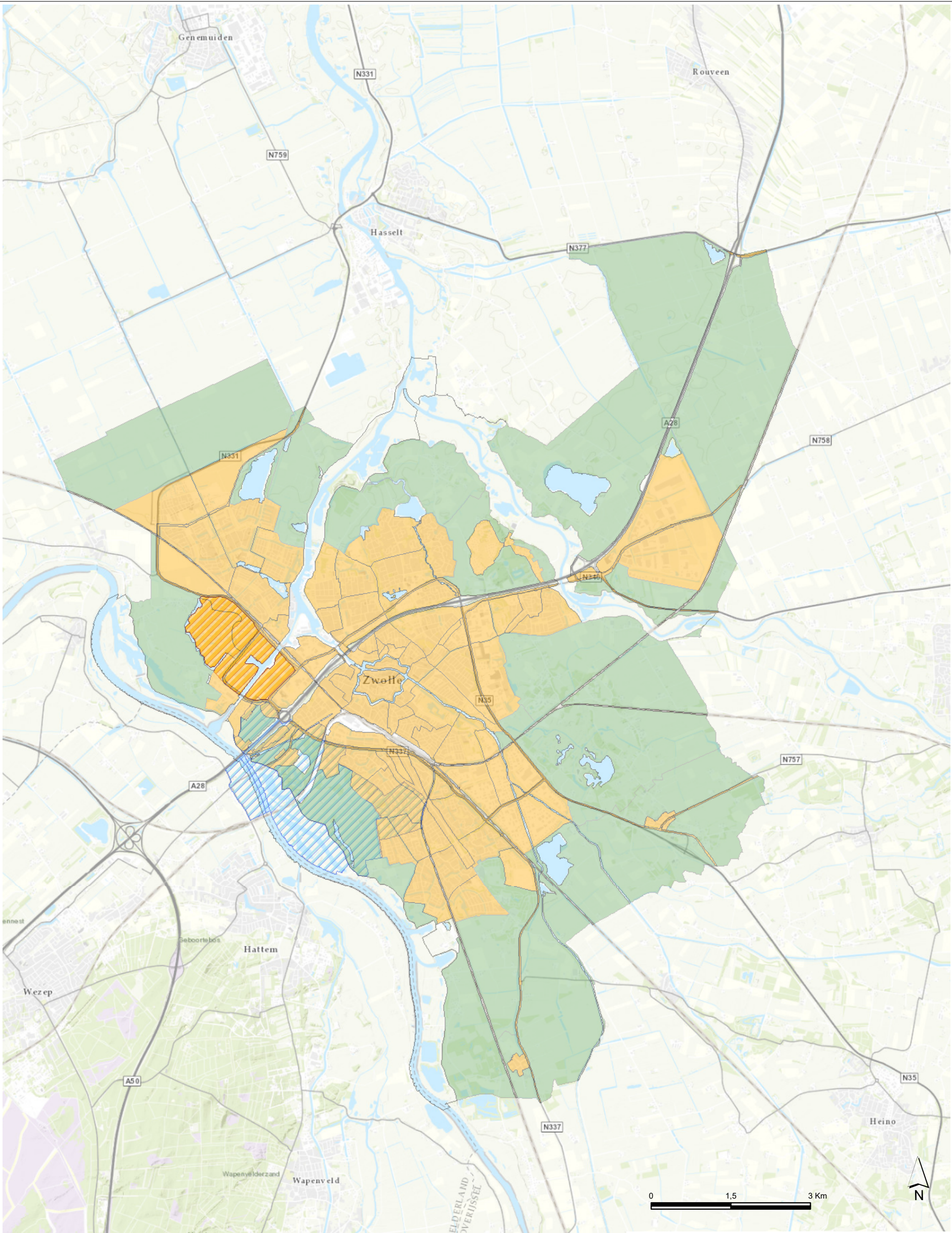
Opdrachtgever Gemeente Zwolle	Schaal 1:70000	Status Werkkaart
Project BKK Zwolle 2020	Formaat A3	Projectnummer 1276400
Onderdeel Ontgravingskaart STP Bovengrond	Datum 26-11-20 08:25 Get. SCC Gec. #	Tekeningnummer 12
 Postbus 133 7400 AC Deventer Telefoon (0570) 69 99 11 Fax (0570) 69 96 66		

Ontgravingsklasse standaardpakket ondergrond

- Landbouw/Natuur
- Wonen
- Uitgesloten

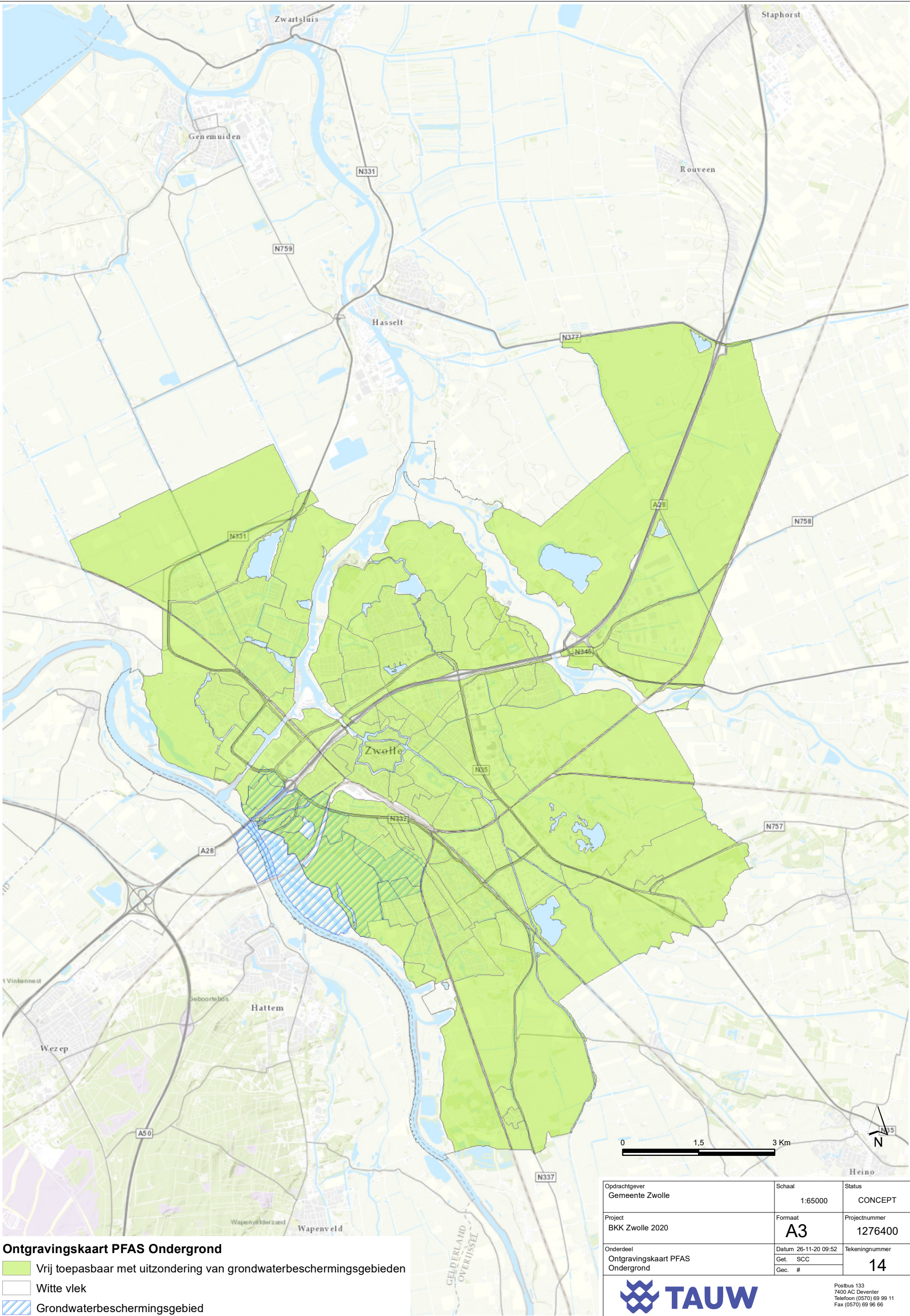
Opdrachtgever Gemeente Zwolle	Schaal 1:52000	Status CONCEPT
Project BKK Zwolle 2020	Formaat A3	Projectnummer 1276400
Onderdeel Ontgravingskaart STP Ondergrond	Datum 26-11-20 11:31 Get. SCC Gec. #	Tekeningnummer 15
 Postbus 133 7400 AC Deventer Telefoon (0570) 69 99 11 Fax (0570) 69 96 66		

Ontgravingskaart PFAS Bovengrond

- Toepasbaar op landbodem als klasse Wonen/Industrie
- Vrij toepasbaar met uitzondering van grondwaterbeschermingsgebieden en onder oppervlaktewater
- Witte vlek
- Extra onderzoek nodig
- Grondwaterbeschermingsgebied

Opdrachtgever Gemeente Zwolle	Schaal 1:65000	Status CONCEPT
Project BKK Zwolle 2020	Formaat A3	Projectnummer 1276400
Onderdeel Ontgravingskaart PFAS Bovengrond	Datum 26-11-20 09:18 Get. SCC Gec. #	Tekeningnummer 13
 Postbus 133 7400 AC Deventer Telefoon (0570) 69 99 11 Fax (0570) 69 96 66		

Ontgravingskaart PFAS Ondergrond

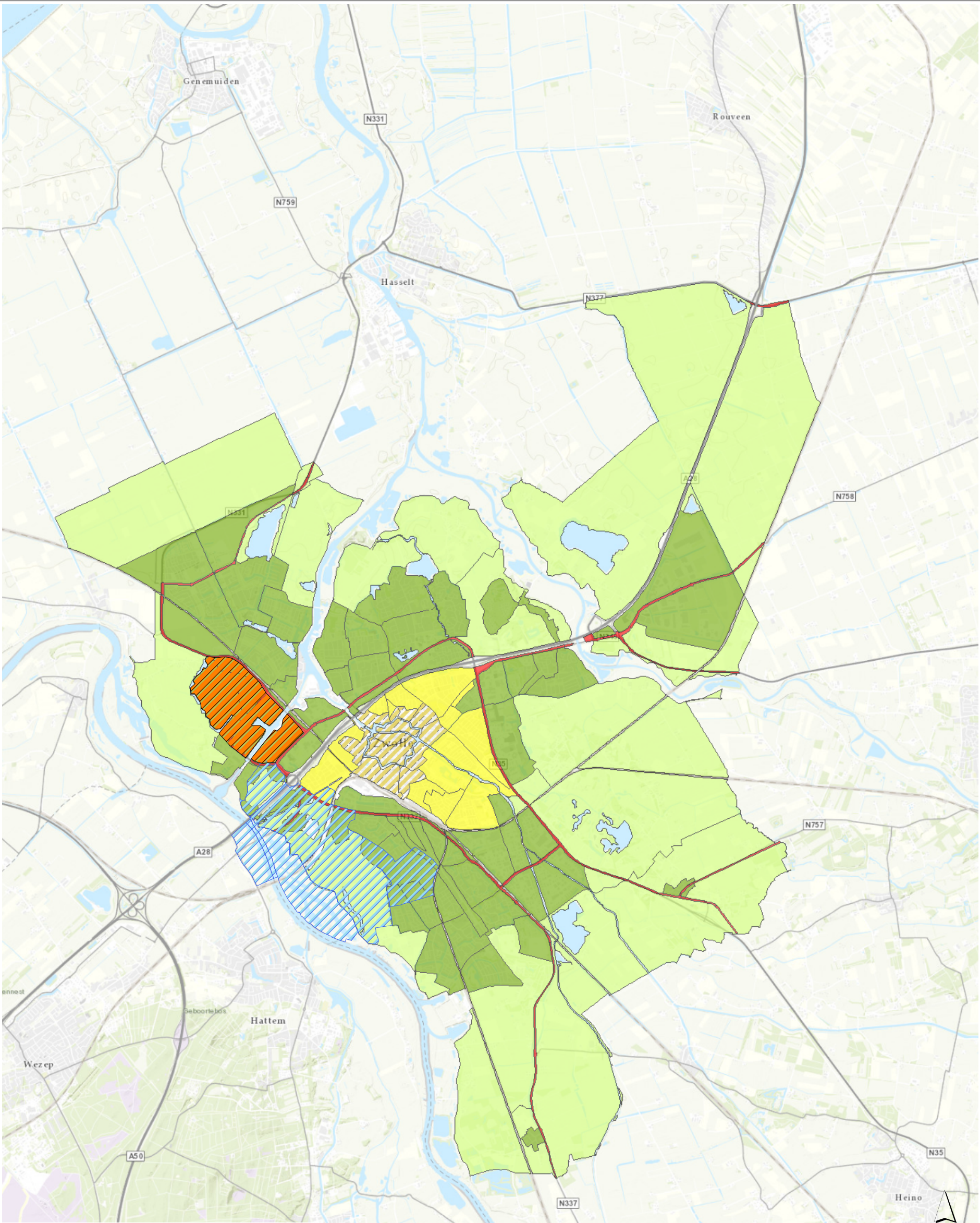
- Vrij toepasbaar met uitzondering van grondwaterbeschermingsgebieden
- Witte vlek
- Grondwaterbeschermingsgebied

Opdrachtgever Gemeente Zwolle	Schaal 1:65000	Status CONCEPT
Project BKK Zwolle 2020	Formaat A3	Projectnummer 1276400
Onderdeel Ontgravingskaart PFAS Ondergrond	Datum 26-11-20 09:52 Get. SCC Gec. #	Tekeningnummer 14
Postbus 133 7400 AC Deventer Telefoon (0570) 69 99 11 Fax (0570) 69 96 66		

Kenmerk

R002-1276400ODR-V03-mfv-NL

Bijlage 3**Toepassingskaarten**

Toepassingskaart bovengrond

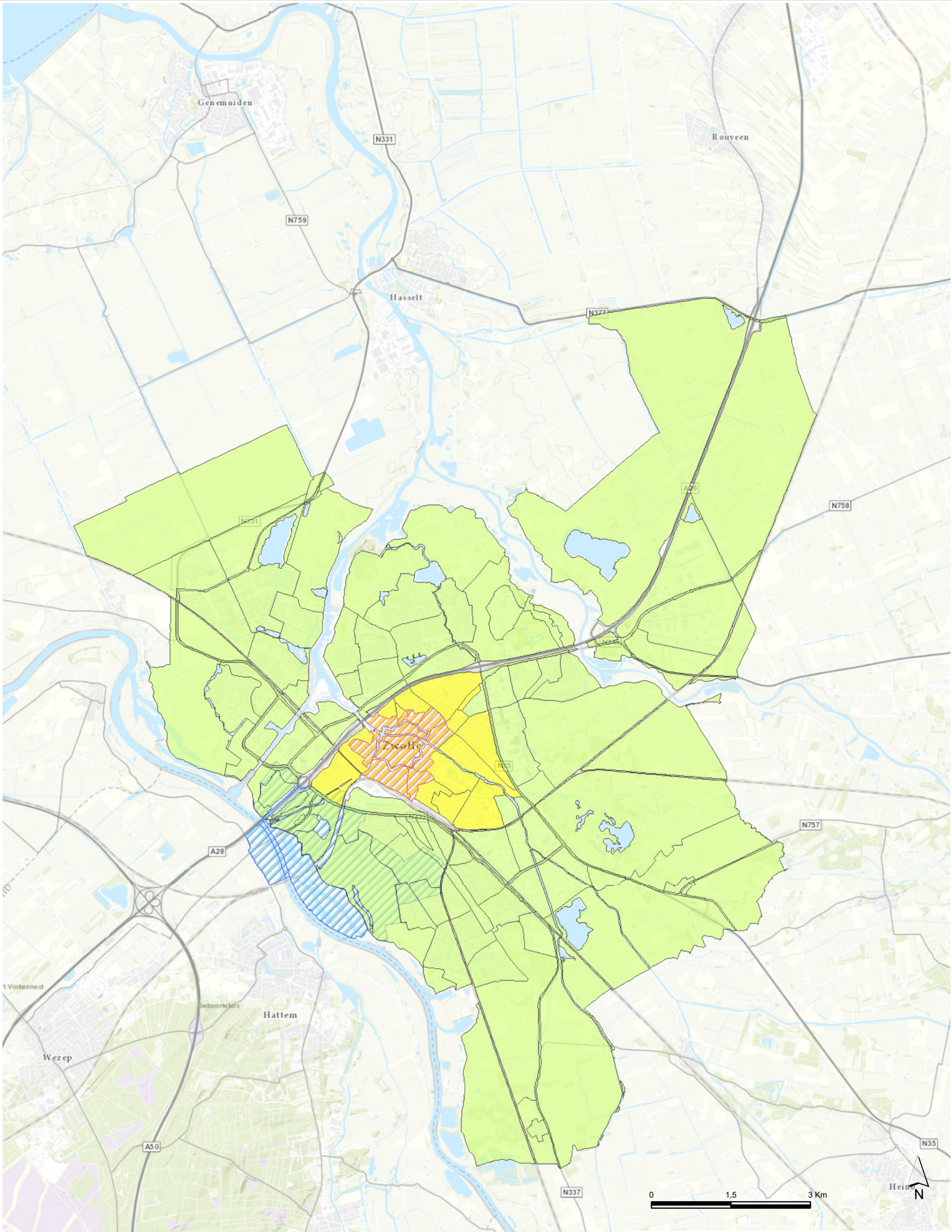
- Extra onderzoek PFAS benodigd
- Grondwaterbeschermingsgebied

Toepassingseis

- Landbouw/natuur (STP/PFAS)
- Landbouw/natuur (STP) Wonen/Industrie (PFAS)
- Maximaal Wonen (STP) Wonen/Industrie (PFAS)
- Wonen (STP) Wonen/Industrie (PFAS)
- Industrie (STP/PFAS)

Opdrachtgever Gemeente Zwolle	Schaal 1:65000	Status CONCEPT
Project BKK Zwolle 2020	Formaat A3	Projectnummer 1276400
Onderdeel Toepassingskaart Bovengrond	Datum 21-12-20 08:42 Get. SCC Gec. #	Tekeningnummer 20
		

Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Toepassingskaart ondergrond

Toepassingseis

- Landbouw/natuur (STP/PFAS);
- Maximaal Wonen (STP) Wonen/Industrie (PFAS)
- Wonen (STP) Wonen/Industrie (PFAS)
- Grondwaterbeschermingsgebied

Opdrachtgever Gemeente Zwolle	Schaal 1:65000	Status CONCEPT
Project BKK Zwolle 2020	Formaat A3	Projectnummer 1276400
Onderdeel Toepassingskaart Ondergrond	Datum 21-12-20 10:42 Get. EVF Gec. #	Tekeningnummer 21
		

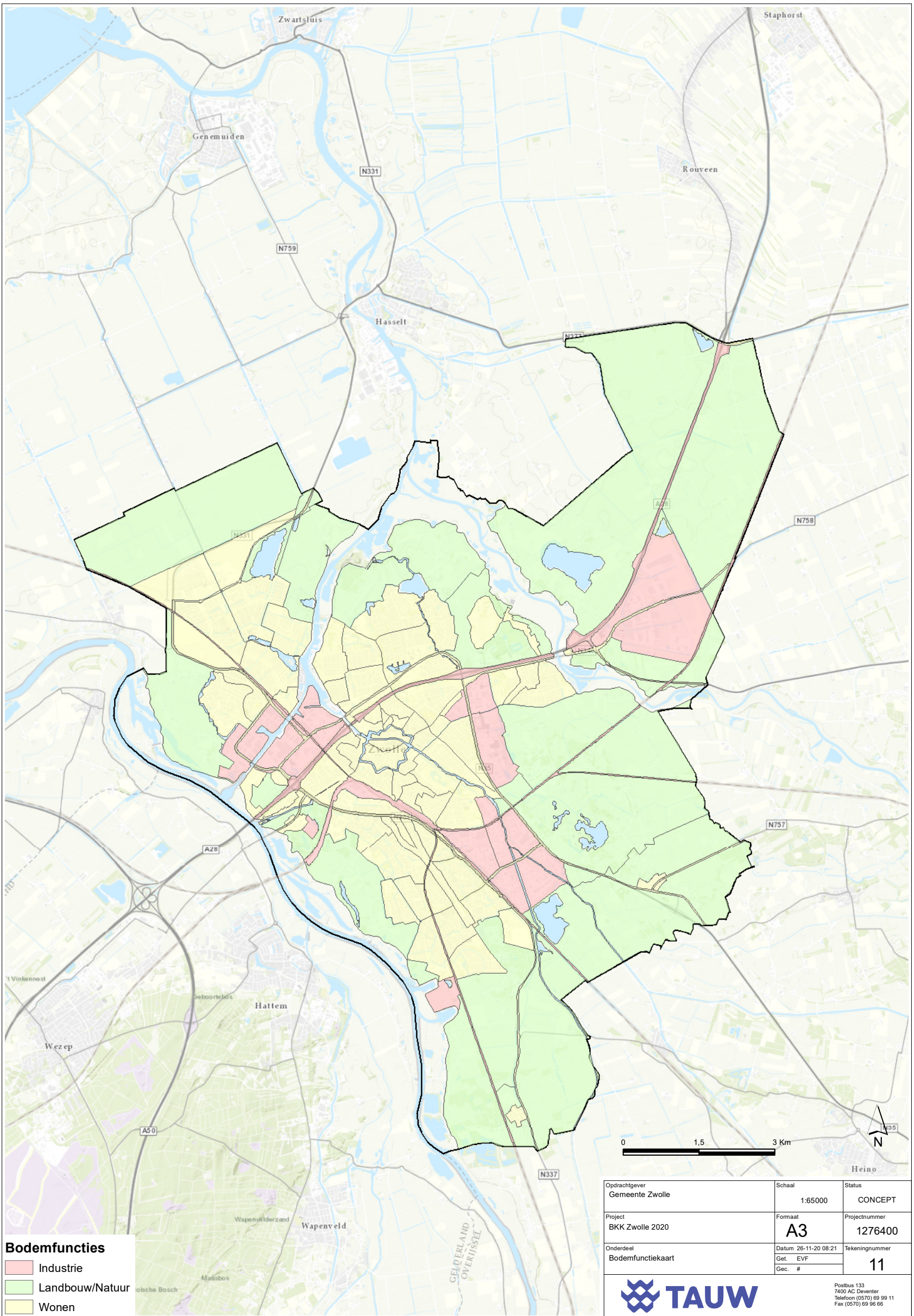
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Kenmerk

R002-1276400ODR-V03-mfv-NL

Bijlage 4

Bodemfunctiekaart

Bodemfuncties

- Industrie
- Landbouw/Natuur
- Wonen

Opdrachtgever Gemeente Zwolle	Schaal 1:65000	Status CONCEPT
Project BKK Zwolle 2020	Formaat A3	Projectnummer 1276400
Onderdeel Bodemfunctiekaart	Datum 26-11-20 08:21 Get. EVF Gec. #	Tekeningnummer 11

Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Bijlage 5 Grondverzet onder de Omgevingswet

B5.1 Inleiding

In de Omgevingswet, is de bodemkwaliteitszorg geïntegreerd in het omgevingsbeleid. De Omgevingswet zorgt voor een goede balans tussen het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. In de Omgevingswet staat een integrale afweging centraal. Bodemzorg zal dan meer gericht zijn op het duurzaam gebruik van de bodem.

In deze context verschuift ook het accent van de bodemkwaliteitszorg van chemische kwaliteit naar de kwaliteit van het bodemsysteem als geheel. Ondanks de accentverschuiving van chemisch bodemkwaliteit naar de kwaliteit van het volledige bodem- en watersysteem blijft die chemische kwaliteit een belangrijke factor.

In deze bijlage is een kort overzicht gegeven van welke mogelijkheden de gemeente heeft voor het grondverzetsbeleid. Dit is ingedeeld naar de verschillende instrumenten die daar mogelijk voor gebruikt kunnen worden: het Omgevingsplan en een vrijwillig programma. Verder is er nog een kort overzicht gegeven van de rijksregels.

B5.2 Mogelijkheden gemeentelijk beleid grondverzet in het Omgevingsplan

In het Omgevingsplan komen de gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving. Een gemeente moet één Omgevingsplan opstellen. Hier komen dus veel verschillende onderwerpen aan bod, waar bodem er één van is. Het Omgevingsplan moet uiterlijk eind 2029 voldoen aan de eisen. Tot en met eind 2029 is er een overgangsfase en geldt ook overgangsrecht voor verschillende onderdelen. Het grootste deel van de huidige Nota valt **ook** onder dit overgangsrecht (zie paragraaf 'Overgangsrecht').

In het Omgevingsplan kan of moet de gemeente omtrent grondverzet volgende zaken regelen:

- Maatwerkregels opnemen voor milieubelastende activiteiten (optioneel)
- Aanvullende regels opnemen voor activiteiten (optioneel)
- Aanwijzen beheergebied (verplicht, volgt uit instructieregel)
- Opstellen bodemfunctiekaart (verplicht, volgt uit instructieregel)

De onderwerpen zijn hieronder nader uitgewerkt.

Overgangsrecht

De bodemkwaliteitskaarten (ontgravingskaarten en bodemfunctiekaart) vallen onder het overgangsrecht. Hieronder valt ook gebiedsspecifiek beleid voor zover dat toeziet op Lokale Maximale Waarden en mate van bijmenging (percentage bodemvreemd materiaal). Dit betekent dat deze onderdelen automatisch onderdeel worden van het tijdelijk deel van het Omgevingsplan. De gemeente moet de regels voor 2029 omgezet hebben naar het nieuwe Omgevingsplan dat voldoet aan de eisen van de Omgevingswet.

In deze Nota zijn geen zaken opgenomen die niet onder het overgangsrecht vallen, met uitzondering van de aanpak van de Japanse Duizendknoop. Voor het voorkomen van verspreiding van invasieve exoten kan de gemeente onder de Omgevingswet regels stellen..

Maatwerkregels

Door het Rijk zijn regels opgenomen over de milieubelastende activiteiten (mba). Dit is een nieuw begrip onder de Omgevingswet. Veel van het grondverzet komt terug in deze mba's. De rijksregels mba's staan in het Besluit activiteiten leefomgeving. Nadere toelichting op de mba's voor grondverzet is te vinden in de volgende paragraaf. De gemeente kan met een maatwerkregel afwijken van de algemene regels voor de mba's. Een maatwerkregel is een algemeen geldende regel (deze geldt dan ook voor eenieder), vergelijkbaar met gebiedsspecifiek beleid in de Nota.

Met maatwerkregels kan voor grondverzet:

- Gemotiveerd (deels) afgeweken worden van de kwaliteitseisen die bij verschillende kwaliteitsklassen behoren (landbouw/natuur, wonen, industrie, matig verontreinigd, sterk verontreinigd). Dit is vergelijkbaar met het opstellen van Lokale Maximale Waarden in de huidige wet- en regelgeving. Onder de Omgevingswet is er wel meer afwegingsruimte, het is namelijk ook mogelijk om een norm lager dan de kwaliteitseis landbouw/natuur (=Achtergrondwaarde) te stellen
- Gemotiveerd afgeweken worden van het standaard percentage bodemvreemd materiaal (20 %). Dit is nu ook al mogelijk

Het is straks ook mogelijk om ook maatwerk toe te passen voor een grootschalige bodemtoepassing (GBT). Dit is nu niet mogelijk, omdat de grootschalige bodemtoepassing al een specifiek toepassingskader is. Daar waar nu de maximale toepassingseis voor de kern van de GBT klasse Industrie is, kan straks bijvoorbeeld (onderbouwd) een hogere waarde worden gehanteerd of lagere waarde worden voorgeschreven.

Naast een maatwerkregel is het ook mogelijk om met een maatwerkvoorschrift te werken. Dit voorschrift is niet algemeen geldend, maar kan gebruikt worden voor specifieke situaties. Dit kan bijvoorbeeld gebruikt worden om voor een specifieke toepassing wat soepelere kwaliteitseisen of nou juist strengere kwaliteitseisen te hanteren.

Voorwaarden maatwerk

Maatwerk moet wel voldoen aan een aantal voorwaarden. Voor het toepassen van grond geldt in ieder geval het volgende:

- Als een projectbesluit genomen is, dan kan een maatwerkvoorschrift dit projectbesluit niet belemmeren
- Er moet voldaan worden aan het stand-still principe binnen het beheergebied. Soepelere kwaliteitseisen gelden daarom alleen voor grond uit het eigen beheergebied. Dit is vergelijkbaar met de werking van het huidige gebiedsspecifiek beleid
- Er moet altijd rekening gehouden worden met het oogmerk van de regels. Voor toepassen is het 'met het oog op het beschermen van het milieu'. Maatwerk mag niet strijdig zijn met dat principe. Om overheden hierbij te ondersteunen wordt door het RIVM een risicotoolbox ontwikkeld

Uitleg milieubelastende activiteiten in Rijksregels voor grondverzet

Voor de milieubelastende activiteiten (mba) waar de handelingen rond grondverzet onder vallen is de gemeente bevoegd gezag. Daarbij zijn de volgende mba's te onderscheiden:

- Graven in bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde (paragraaf 3.2.21)
- Opslaan, zeven, ontwateren en samenvoegen van grond of baggerspecie (paragraaf 3.2.24)
- Toepassen van grond of baggerspecie. (paragraaf. 3.2.26)

Grondverzet gerelateerde mba's die straks ook gelden onder de Omgevingswet zijn:

- Graven in bodem met een kwaliteit boven interventiewaarde (paragraaf 3.2.22)
- Saneren van de bodem (paragraaf 3.2.23)
- Toepassen van bouwstoffen (paragraaf 3.2.25)

Met de introductie van de milieubelastende activiteiten zijn er voor grondverzet geen grote beleidswijzigingen naast het veranderen in naamgeving. Er zijn wel een aantal wijzigingen, hieronder een aantal voorbeelden:

- Tijdelijke uitname valt onder de mba's voor graven. Voor graven > 1 en graven < 1 gelden wel verschillende voorschriften
- Het zeven van grond is straks onderdeel van de mba graven
- Er is niet langer een onderscheid tussen opslaan binnen en buiten inrichtingen. Onder de Omgevingswet geldt er één mba voor 'Opslaan'
- De meldingsvereisten voor opslaan veranderen ten opzichte van het Bbk (oud). Er is geen melding per individuele partij meer benodigd

Aanvullende regels opnemen voor activiteiten

De gemeente kan ook aanvullende regels opnemen in het omgevingsplan voor mba's. Voor grondverzet levert dit naar verwachting weinig mogelijkheden op. Het meeste grondverzet valt al onder de mba's. Hieronder zijn een aantal mogelijkheden genoemd:

Er kunnen aanvullende meldings- of vergunningsplichten opgenomen worden. In de mba's zijn hier al voorschriften voor opgenomen, maar deze kunnen aangevuld worden. Dit betekent echter wel dat deze meldingen en vergunning beoordeeld moeten worden, dus hiervoor is capaciteit nodig. Voor vergunningsplichten is het ook nodig om beoordelingsregels op te stellen voor waar aan voldaan moet worden.'

Het is mogelijk om voor kleinschalig graven (< 25 m³) regels op te nemen. Dit valt namelijk niet onder de mba's voor graven. De rest van de keten (opslaan en toepassen) kent geen minimum omvang. Voor kleinschalig graven in grond met een kwaliteit boven de Interventiewaarde (sterk verontreinigde grond) komen er automatisch regels in het Omgevingsplan. Hiervoor is namelijk een bruidsschatregel opgesteld.

Aanwijzen beheergebied en opstellen bodemfunctiekaart

In het Bkl zijn zogenaamde instructieregels opgenomen. Dit zijn regels waarmee het Rijk aangeeft hoe in dit geval de gemeente een bepaalde taak of bevoegdheid moet uitoefenen. In het kader van grondverzet is de instructieregel uit paragraaf 5.1.4.5.3. Hierin staat dat de gemeente haar beheergebied moet aanwijzen en de landbodem in bodemfunctieklassen moet indelen. Dit is vergelijkbaar met de huidige regelgeving. Deze onderwerpen moeten dus terugkomen in het Omgevingsplan. Overigens is het nu ook al verplicht om het beheergebied te definiëren en een bodemfunctiekaart op te stellen.

B5.3 Mogelijkheden gemeentelijk beleid grondverzet in het programma

De gemeente kan ook een programma opstellen. Een programma is alleen bindend voor de gemeente zelf en geeft daarmee invulling aan een ambitie van de gemeente om een gewenste kwaliteit te bereiken. Een programma kan verschillende onderdelen omvatten, waaronder de inzet van communicatiemiddelen, beleidsregels en financiële instrumenten (zoals subsidies).

Voor grondverzet zijn er naar verwachting geen directe thema's die uitgewerkt kunnen worden in een programma. De meeste regels zullen in het Omgevingsplan staan of zullen onderdeel zijn van een maatwerkvoorschrift. Een aanverwant onderwerp waar mogelijk wel een programma opgesteld kan worden is voor diffuus lood.

B5.4 Overzicht vindplaats Rijksregels grondverzet

De voorschriften voor grondverzet zijn straks 'verdeeld' over:

- Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
- Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)
- Het Besluit bodemkwaliteit 2021 (Bbk 2021)
- De Regeling bodemkwaliteit 2022 (Rbk 2022)

Aanvullende voorschriften die decentrale overheden opstellen. Zo kan de gemeente aanvullende regels opnemen in haar Omgevingsplan

Onder de Omgevingswet is een 'knip' gemaakt waar regels voor het grondverzet staan. Regels die zich richten tot degene die grond ontgraft, opslaait en/of toepast staan straks in het Bal. Dit zijn onder de Omgevingswet milieubelastende activiteiten (mba's) die zijn opgenomen in het Bal. Deze worden besproken in de volgende paragraaf van deze bijlage. Overige regels, over bijvoorbeeld Kwalibo en de verschillende milieuhygiënische verklaringen zijn achtergebleven in het Besluit bodemkwaliteit en de bijbehorende Regeling bodemkwaliteit.

Het Besluit bodemkwaliteit bevat onder andere regels over de verschillende milieuhygiënische verklaringen en de bijbehorende kwaliteitsklassen. Eén van de milieuhygiënische verklaringen is en blijft de bodemkwaliteitskaart. De nieuwe Regeling bodemkwaliteit is nog niet vastgesteld en moet nog in consultatie gaan.

De verwachting is echter dat er inhoudelijk weinig veranderingen zullen worden doorgevoerd. Een aantal voorbeelden van wijzigingen zijn:

- De normen voor het verspreiden van baggerspecie op landbodem worden aangescherpt
- De terminologie wordt aangepast. Zo heet de milieuverklaring onder de Omgevingswet de milieuverklaring bodemkwaliteit. Gebiedsspecifiek beleid heet onder de Omgevingswet een maatwerkregel
- Er is meer afwegingsruimte voor gemeente. Zo is het onder de Omgevingswet mogelijk om middels maatwerk normen lager dan de achtergrondwaarde af te leiden